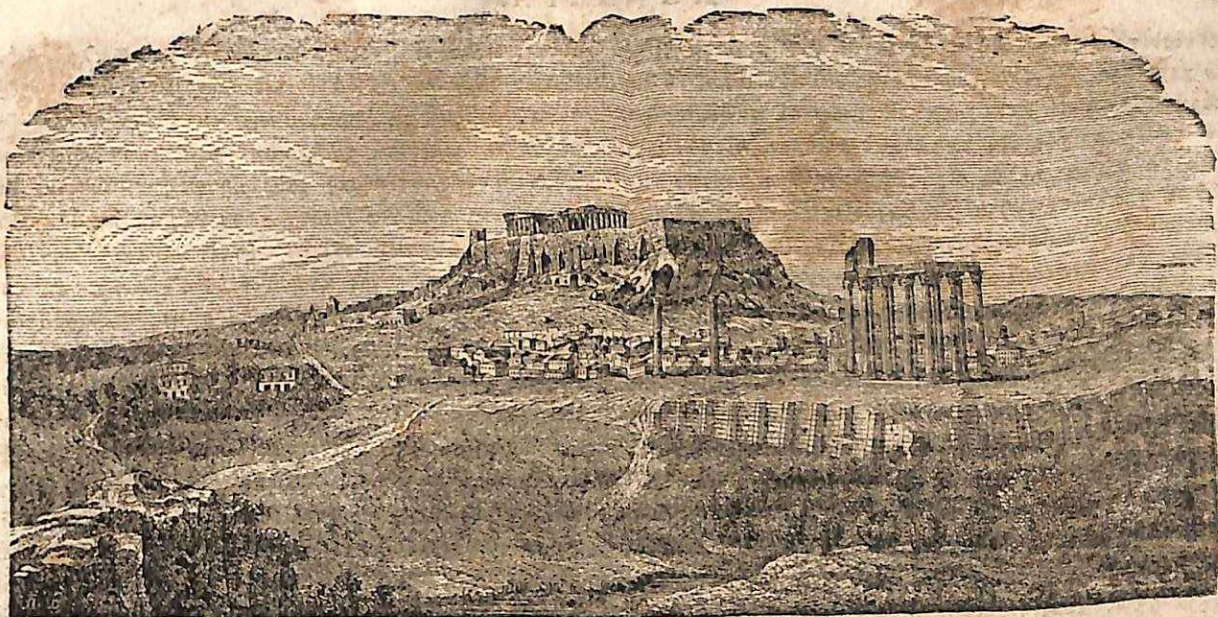

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 202.

ΣΕΙΣΜΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

...✠✠✠...

Η 9 Φεβρουαρίου, πρώτη Κυριακή τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἀνέτειλαν ἀπορᾶς ἐν Κορίνθῳ. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο πυκνὴ καὶ βαρεῖα, καὶ κάλυμμα νεφελῶδες ἐπιπροσθοῦν, ἀπέτρεπε τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τοῦ νὰ ζωογονήσῃ τὴν γῆν· ἡ φύσις εἰσῆλ, καὶ πᾶσα πνοὴ ἀνέμου ἐξέλιπεν. Αὐτὰ δὲ ταῦτα συνέβαινον καὶ εἰς τὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς τῆς Κορίνθου χωρία, τὰ Ἐξαμιλία, τὸ Καλαμακίον κτλ. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἐξαμιλίων καὶ τοῦ Καλαμακίου, ὡς καὶ οἱ ἐν Κεγχρεαῖς ποιμένες καὶ τινες τῶν Κορινθίων, ἐπὶ ἀπὸ τῆς 9 ὥρας Π. Μ. ἤκουον ἀλλεπαλλήλους μυκηθμούς, οὓς ὥρας Π. Μ. ἤκουον ἀλλεπαλλήλους μυκηθμούς, οὓς ἤκουον κανονίων ἐκ Πειριχίδος προερχομένους ὑπερήχους κανονίων ἐκ Πειριχίδος προερχομένους ὑπερήχους λαμβάνον· οἱ βρεῖς οὗτοι τῆς γῆς γογγυσμοὶ ἀνήγγελλον πρὸ δύω ὥρῶν ὅτι γενήσεται τι μέγα καὶ φοβερόν. Καὶ ἀληθῶς, μικρὸν πρὸ τῆς 11 ὥρας Π. Μ. ἠκούσθη βίμβος βρυχηθῆς, ὅν παρηκολούθησεν εὐθὺς ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος τοῦ ἐδάφους κλόνος, ὁ ἐπενεγκὼν τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως Κορίνθου, τῶν Ἐξαμιλίων, τοῦ Καλαμακίου, τῆς Κουρτέσης, καὶ τῶν χωρίων Περγιάλι, Ἀζίζι καὶ Νεοχωρίου. Κατὰ τὴν φοβεράν ταύτην ὥραν οἱ μὲν, ἄνω καὶ κάτω βαίνοντες καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ σταθῶσιν, ἐπιπτον χαμαί, οἱ δὲ καθήμενοι δὲν ἐδύ-

ναντο νὰ ἐγερθῶσι. Τὸν ἐρικώδη τοῦτον κλονὸν μέγας διεδέχθη πάταγος, ὁ πάταγος τῶν καταπιπτουσῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ φρουρίου ἀποχοπέντων καὶ κατακυλισθέντων λίθων, ἐξ ὧν νέφος πυκνότατον κονιορτοῦ ἀνεγερθὲν κατεκάλυψε πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ αὐτὸν τὸν Ἀκροκόρινθον. Τρομερὸν ἦτο τότε τὸ θέαμα· οἱ μὲν, καταχωθέντες ὑπὸ ἐρείπια, ἐστέναν καὶ ἐξήτουν βοήθειαν ἢ ἐκείντο ὅλως νεκροί, οἱ δὲ αἵροντες τὰς χεῖρας πρὸς οὐρανὸν ἐπεκχλοῦντο τὴν θεῖαν ἀντίληψιν, καὶ ἄλλοι καταγίνοντο νὰ σώσωσι τοὺς ὑπὸ τὰ ἐρείπια συγγενεῖς καὶ φίλους. Οἱ ἱερεῖς, παρηκολουθούμενοι ὑπὸ παιδίων θρηνοῦντων, ἐψαλλον μετὰ δακρύων τὸ Κύριε ἐλέησον, καὶ αἱ μητέρες περιεπτύσσοντο τὰ νεκρὰ ἢ τετραυματισμένα τέκνα των· οἱ ἵπποι ἀρηνιάσαντες ἔτρεχον τῇδε κακεῖσε ἐξηγριωμένοι καὶ χρεμετίζοντες· οἱ κύνες ὠρίαντο, καὶ τὰ λοιπὰ κατοικίδια ζῶα φεύγοντα τὴν καταστροφὴν ἐκρύβησαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας· ἐν γένει δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐδόλεπε τις εἰμὴ τὴν μὲν φύσιν ὠδίνουσαν, ἀνθρώπους δὲ καὶ ζῶα ζητούντας σωτηρίαν ἐπὶ γῆς κυμαίνουσας καὶ ὑπὸ οὐρανὸν ἀπειλούντας αὐτοὺς μετὰ ψυχῆς δριμύτατον.

Οἱ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντες εἰσὶν ὀγδοήκοντα ἐγγεῖα πρὸς τοὺς δέκα εὐρέθησαν νεκροὶ ὑπὸ τὰ ἐρείπια· ἐν μὲν Κορίνθῳ ὀκτώ, ἐν δὲ Καλαμακίῳ τέσσαρες, ἐν τινὶ σπηλαίῳ πλησίον τῶν Ἐξαμιλίων τρεῖς, ἐν Περγιάλῳ τρεῖς, καὶ ἐν Ἀζίζῳ εἰς. Ἐκ τῶν κατεστραμμένων δὲ τετραυματισθέντων, ὀκτώ ἔφερον κατάγματα, ἐξ ὧν δύω ἀπεβίωσαν ὁ μὲν εἰς ἐν Ἀργεῖ, ὁ δ' ἐν τῷ χωρίῳ Εὐλοκερίῃ· οἱ τετραυματισθέν-

τες εἰς τριάντα δύο, ἐξ ὧν εἴκοσι καὶ εἰς κατὰ τὴν κεφαλὴν. Ἀπέθανον δὲ ἐξ αὐτῶν δύο, ὁ μὲν ὑπὲρ γήρας, ὁ δ' ἄλλος καχεκτικός· οἱ παθόντες μόνον συνθλάσεις εἰσὶν ἐπὶ καὶ εἴκοσι, οἱ μὲν καθ' ὅλον τὸ σῶμα, οἱ δὲ εἰς διάφορα μέρη τοῦτου, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἔπαθον βλάβας ἀσημάντους· ἄλλ' ἐκ τούτων οἱ μὲν δὲν εἶχον χρεῖαν διαρκoῦς θεραπείας, ἄλλοι δὲ ἀνεχώρησαν. Ὁ Ἐπαρχος Κορινθίας ἐστερήθη τῆς τελευταίας φάλαγγος τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ ἀντίχειρος, καὶ γυνὴ τις θέλει μείνει χωλὴ τὸν ἀριστερὸν πόδα. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐμοῦ αὐτοῦ κατέπεσεν ὀλόκληρος καπνοδόχη, δὲν ἔπαθον ὅμως τὴν ἐλαχίστην βλάβην. Οὕτω οἱ Κορινθιοὶ ὑπὸ φόβου κατεχόμενοι, ἐπάλαιον νυχθημερόν πρὸς κακουχίας καὶ τὴν κλονουμένην γῆν ἀπὸ τῆς 9 Φεβρουαρίου μέχρι τέλους Μαρτίου, ὅτε οἱ σπασμοὶ καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς βόμβοι ἠλαττώθησαν ἐπαισθητῶς. Καὶ ταῦτα περὶ τῆς Κορίνθου, καὶ τῶν ταλαιπώρων πολιτῶν αὐτῆς προσδοκῶντων ἀποκατάστασιν εἰς τὴν νέαν Κόρινθον. Οὕτω λοιπὸν ἡ τὸ 1438 π. Χ. ὑπὸ Σισύρου κτισθεῖσα, καὶ Ἐρύρα κληθεῖσα πόλις, ἡ τὸ 146 π. Χ. ὑπὸ Λουκίου Μουμίου πυρποληθεῖσα καὶ ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος ἀνεγερθεῖσα, ἡ τὸ 1458 μ. Χ. ὑπὸ Μαχμούτ τοῦ Β' κυριευθεῖσα, καὶ ὑπὸ τῶν Βενετῶν κατακτηθεῖσα τὸ 1697, ἡ τὴν 3 Ἰουλίου 1715 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου κυριευθεῖσα, καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ 1822 ἐλευθερωθεῖσα Κόρινθος, ἐγκαταλείπεται σήμερον ὑπὸ τῶν Κορινθίων, ὡς ἀνατραπείσα ὅλη ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τῆς 9 Φεβρουαρίου 1858· μεταφέρονται δὲ οἱ κάτοικοι εἰς πλησιόχωρον ἄλλην εὐλιμενον θέσιν, ἥτις εἶθε ποτὲ γίνῃ ἐφάμιλλος τῆς ἀρχαίας ἐκείνης Κορίνθου κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ τὸν πλοῦτον! Φέρε δὲ εἰπωμεν ἤδη καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ σεισμοῦ.

Α' — Ἀνὰ πάσαις ποτὲ συνέβη σεισμοὶ ἐν τῇ Κορίνθῳ καὶ ὅποια τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ.

Ἐξετάζοντες ἱστορικῶς ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς Κορίνθου μέχρι σήμερον, οὐδαμῶς εὐρίσκομεν ἀναφερόμενην φυσικὴν τινα καταστροφὴν αὐτῆς, ἐνῶ εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς μέχρι Πατρῶν κειμένης πόλεως συνέβησαν κατὰ Στράβωνα καὶ Πausανίαν, καταστροφικὴ πόλεων ὑπὸ σεισμοῦ καὶ πλημμύρας. «Ἐξ ἁρτὴν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε καὶ αὐτὴν (τὴν Ἑλλάδα) καὶ τὸ ἱερὸν Ἑλικωναίου Ποσειδῶνος» (Στράβ. Βιβ. Η'. 2). «Τὴν δὲ τοῦ Αἰγιάλεως ἐν τῷ πεδίῳ πόλιν Δημήτριος καθελὼν ὁ Ἀντιγόνη τῇ πάλαι ποτὲ ἀκροπόλει προσέκτισε τὴν νῦν πόλιν. Ἐχόντων δὲ ἀσθενῶς ἤδη τῶν Σικωνίων, ἐπιγενόμενος σεισμός, ὀλίγου τὴν πόλιν ἐποίησεν ἀνδρῶν ἔρημον, πολλὰ δὲ σφᾶς καὶ τῶν εἰς ἐπίδειξιν ἀφείλετο, κτλ.» (Πaus. Κορινθ. Βιβ. 2. Κεφ. VII). Καὶ εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν δὲ αὐτῆς παραλίαν τῆς στερεᾶς, ἀντικρὺ τῆς Κορινθιακῆς παραλίας, φαίνεται, ὅτι συνέβη σεισμός καὶ καταποντισμός ἀρχαίας πόλεως, τῆς ὁποίας ἔχνη σώζονται μέχρι σήμερον, οἷον δεξαμεναὶ, ὁδοί, κτλ· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων μέχρι σήμερον *Βουλιασμένη κα-*

λεῖται. Προσέτι βορειοανατολικῶς τοῦ Καλαμακίου κεῖνται θειοῦχα βιούνα (περὶ τὴν μίαν ὥραν ἀπέχοντα τούτου) τὰ ὅποια ὑπῆρξαν φαίνεται ἄλλοτε ἡφαίστεια· πλεῖστα τμήματα ἡφαιστείων λίθων καὶ λάβαι ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν. Εἰς μικρὸν τινα κώδικα χειρόγραφον τῆς ἐν Ζαχόλῃ Μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ἐστὶ γεγραμμένον διὰ χειρὸς μοναχοῦ τινος καλουμένου Γαβριὴλ ἐκ τοῦ χωρίου Σκρανταπήχου, ὅτι τὴν 9 Φεβρουαρίου 1742 ἐγένετο σεισμός, ἐξ οὗ μέρος τῆς Μονῆς κατέπεσεν, ἐτι δὲ καὶ τινες οἰκίαι ἐν Ζαχόλῃ. Ὁ αὐτὸς μοναχὸς γράφει ὅτι ἐκ σεισμοῦ ἐπίσης ἰσχυροῦ συμβάντος τὴν 23 Φεβρουαρίου 1753, κατέρρευσεν ὀλόκληρος ἡ μονὴ καὶ πολλαὶ οἰκίαι ἐν Ζαχόλῃ, καὶ ἐφονεύθησαν ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἐν τῇ Μονῇ. Σύμπτωσις τῇ ὄντι περίεργος διὰ τὸν μῆνα Φεβρουαρίου καὶ ἰδίως διὰ τὴν ἡμέραν· δυστυχῶς ὁ μὲν ὁ μοναχὸς δὲν ἀναφέρει οὐδὲν πλέον. Ἐπὶ δὲ τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπὸ τῶν γερόντων λέγεται, ὅτι τὸ 1814 συνέβησαν σεισμοὶ ἀναγκάσαντες τοὺς κατοίκους νὰ ζῶσιν ἐντὸς σκηνῶν. Τὸ δὲ 1852, κατὰ τοὺς σεισμοὺς τῶν Θηβῶν, ἐξῆλθον τῶν οἰκιῶν οἱ κάτοικοι τῆς Κορίνθου ἐπὶ ἀρκετὰς ἡμέρας.

Β' — Ὅποια τὰ πρὸ τοῦ σεισμοῦ καὶ μετὰ τὸν σεισμὸν τῆς 9 Φεβρουαρίου ατμοσφαιρικὰ φαινόμενα.

Οἱ πρὸ τοῦ σεισμοῦ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐπικρατοῦντες ἀνεμοὶ ἦσαν ΒΔ. καὶ ἐνίοτε νότιοι, ἡ ἀτμοσφαῖρα νεφελώδης τὸ πλεῖστον, ἀλλ' ἄνευ ἀστραπῶν, βροντῶν ἢ βροχῆς, τὰ ὅρη χιονοσκεπῆ, αἱ πεδιάδες ἐκαλύπτοντο καθ' ἑκάστην πρωίαν ὑπὸ παγετοῦ, τὸ ψῦχος δριμύ, καὶ ὡς μέση θερμοκρασία ἦν ὁ 3° Ρ. Μετὰ τὸν σεισμὸν δὲ τῆς 9 μέχρι τῆς 19 Φεβρουαρίου, τὰ ατμοσφαιρικὰ φαινόμενα ἐξηκολούθουν σχεδὸν τὰ αὐτά, οἷον ἀνεμὸς ΒΔ. ΒΔ. καὶ ἐνίοτε ΝΔ, ψῦχος δριμύ, ἐπαυξήσαν ἐτι μάλλον τὴν 11 καὶ 13 καὶ ἡν καὶ χιών οὐκ ὀλίγη ἐλεύκανε τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν κατὰ πᾶσαν σχεδὸν δαίλιν κατέπιπτε βροχὴ καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ μεγάλη ὑπῆρχεν ἡ ἀστασία τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἀπὸ δὲ τῆς 19 μέχρι τῆς 23, ὁ καιρὸς ἐβεβητικώθη καὶ ἐστερεώθη ὁπωσοῦν· ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ παύσῃ ἐπὶ τοῦ στερεώματος, ὅτε μὲν παρευσιάζομενος, ὅτε δὲ ὀπισθεν τῶν νεφελῶν κρυπτόμενος, οἱ δὲ διαρκῶς πνεύσαντες ΒΔ. ἀνεμοὶ ἐκαθάρισαν τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς μικρᾶς ταύτης ὑφέσεως, αἶφνης τὴν 7 ὥραν Π. Μ. τῆς 23 Φεβρουαρίου, τὸ θερμόμετρον ἀπὸ 8° Ρ. ὑψοῦται εἰς τὸν 16°, ἀνεμὸς νότιος θερμὸς καὶ σφοδρὸς ὥσει λαίλαψ ἀνέτρεψε πᾶν τὸ ἰστάμενον καὶ βεβηζον, μικρὸν δὲ πρὸ τῆς 12 Π. Μ. ἠκούσθη βροχὴ βροντώδης καὶ διαρκής, καὶ ἀμέσως ἐφάνη πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀκροκορίνθου μέλαν νέφος, ὡς στήλη οὐρανομήκης πυκνοῦ καπνοῦ, τὸ ὅποιον ἐρχόμενον βραδέως ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, διήλθεν ἀνωθεν τοῦ Ἀκροκορίνθου, καταρρίψαν ἐπὶ ἡμῶν σχεδὸν ὥραν βροχὴν πηλώδη ἀργιῶδους γῆς. Τὸ ατμοσφαιρικὸν τοῦτο φαινόμενον κατέπληξε σφοδρὰ

τοὺς ἐκ τῶν σεισμῶν πεφοδισμένους Κορινθίους· ἀπομακρυνθέντος δὲ τοῦ πηλώδους νέφους ἤρχισαν οἱ ἄπειροι τοιούτων φαινομένων νὰ χαίρωνται, ὑπολαβόντες ἔκρηξιν τὴν βροχὴν, καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν σεισμῶν (*). Ἀπὸ δὲ τῆς 23 μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς ὁ καιρὸς ἐβεβητικώθη, ἐπικρατήσαντων πάλιν τῶν ΒΔ. ἀνέμων.

Ὁ Μάρτιος παρήλθεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ΝΔ. καὶ ΒΔ. ἀνέμων, σπανίως δὲ τοῦ βορρᾶ· βροχὴ ῥαχδικῇ ἔπεσε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ὅτε μὲν ὁ οὐρανὸς ἦτον αἶθριος, ὅτε δὲ νεφελώδης. Ὑπὸ τὰ αὐτὰ ατμοσφαιρικὰ φαινόμενα παρήλθε καὶ ὁ Ἀπρίλιος, τῆς θερμοκρασίας αὐξήσεως ἀπὸ τῆς 18.

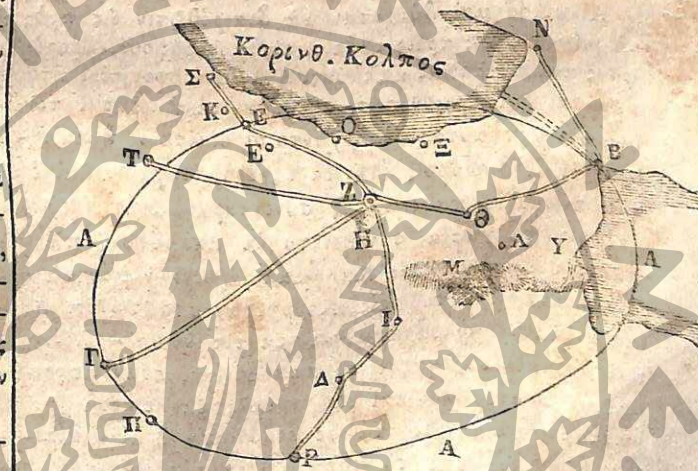
Γ' — Ὅποια ἡ ἔκτασις τοῦ ἐδάφους τὸ ὅποιον ἐκυμαίετο ἐπαισθητῶς ὑπὸ τῶν σεισμῶν.

Τὸ ἐδαφὸς ἐφ' οὗ ὁ σεισμός τῆς 9 Φεβρουαρίου ἐπενήργησε, καὶ τὸ ὅποιον ἐκλονήθη ἰσχυρῶς τὴν τελευταίαν ἴσως φορὰν κατὰ τὴν 20 Μαΐου περὶ τὴν 2 ὥραν Μ. Μ., ἔχει σχῆμα ἐλλείψεως, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐπισυνημμένου χωρογραφήματος, ἔχοντος ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τὸν Ἀκροκόρινθον, ἐξ οὗ ἀρχεται δυτικῶς σειρὰ βουνῶν τῆς Εὐλοκερίζης, ὑπὸ φεράγγων διακοπτομένη, καὶ μέχρι Κεγχρεῶν παρατεινομένη. Τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς ἐλλείψεως ἀποτελεῖται ἐκ πεδιάδος διακοπτομένης ὑπὸ χειμερινῶν ποταμίσκων· ἡ δὲ μεγαλητέρα αὐτῆς διάμετρος εἶναι ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καὶ ἡ μικροτέρα ἀπὸ Μ. πρὸς Β. Καὶ εἰς μὲν τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον αὐτῆς κεῖται τὸ ἐπίνειον Καλαμακίου, εἰς δὲ τὸ δυτικὸν ἡ Κουρτέσα, ἀπέχουσα τοῦ Καλαμακίου πλέον τῶν τεσσάρων ὥρων. Ἐπὶ τοῦ Μ. ἄκρου τῆς μικροτέρας διαμέτρου κεῖται τὸ χωρίον Χιλιομόδι, ἐπὶ δὲ τοῦ βορείου τὰ χωρία Περιγιάλι καὶ Ἀζίζι, ἀπέχοντα τοῦ Χιλιομοδίου τρεῖς ὡς ἑγχεῖς ὥρας. Ἡ Κόρινθος ὑπέστη τὴν μεγαλητέραν καταστροφὴν οὐχ ἥττον ὅμως καὶ τὸ ἐκ καλυβῶν τινων συγκείμενον Νεοχώριον. Κατὰ δεύτερον λόγον ἔπαθον τὰ ἐπὶ τῆς περιφέρειας τῆς ἐλλείψεως χωρία Περιγιάλι, Ἀζίζι, Κουτουμάτζι, καὶ τὰ ἐντὸς τῆς περιφέρειας Ἐξαμίλια καὶ Εὐλοκερίζα. Ἀξίον σημειώσεως ἐστὶν ὅτι τὸ χωρίον Ἄσο, ἀπέχον τοῦ Περιγιαλίου ὥσει ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, τὰ χωρία Κλεωναί, ἀπέχοντα τοῦ Χιλιομοδίου ὡσαύτως καὶ τὰ λοιπὰ ἄλλα χωρία, ἔξω τῆς περιφέρειας κείμενα, ἐσεισθήσαν μὲν ἀλλ' ἔμειναν ἀπρόσβλητα.

Δ' — Ὅποια ἡ μορφή τῶν σεισμῶν, ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἔκτασις αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ σεισμοῦ τῆς 11 ὥρας Π. Μ. τῆς 9 Φεβρουαρίου, τὸ ἐλλειψοειδὲς ἐδαφὸς ἀνορθώθη ἐλαφρῶς ἐκλονήθη ἰσχυρῶς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὡς ἀπὸ κέν-

τρον, μετεφέρθη ἐν ῥίπτῃ ὀρθαλμοῦ ὁ κλόνος καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ἡ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς Δ. κίνησις τοῦ ἐδάφους, καὶ ἡ ἐπ' ἀντοδὸς τοῦ ὑπῆρξε κραταιὰ καὶ ταχυτάτη. Τὰς δύο ταύτας κινήσεις διεδέχθησαν μικραὶ καὶ συνεχεῖς δονήσεις, ἐν εἶδει τρόμου, διαρκέσαντος οὕτω τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου σεισμοῦ πλέον τῶν δέκα δευτερολέπτων. Αἱ οἰκοδομαὶ κατέρρευσαν κατὰ τὰς δονήσεις ἀπολέσανσαι τὴν ἰσορροπίαν αὐτῶν, καὶ μὴ προσφθασασαι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν θέσιν τῶν μετὰ τοῦ ἐδάφους, τῶν δύο πρώτων κινήσεων ταχυτάτων οὐσῶν, ὡς εἶπον. Τὴν ἐξ Α. πρὸς Δ. πρώτην κίνησιν ἠσθάνθημεν ἅπαντες, καὶ ἡ φορὰ τῶν κατακρημνισθεῖσιν οἰκιῶν ἐδείκνυε καὶ δεικνύει τοῦτο ἄχρι σήμερον, ἂν καὶ οἱ σεισμοὶ κατόπιν ἔλαβον διαφόρους διευθύνσεις, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται. Εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη ὁ σεισμός παρετάθη πλεῖστον, καὶ ἦτον ἐπαισθητότερος εἰς τὴν Ἀργολίδα, Τρίπολιν, Γορτυνίαν, Ἡλίδαν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν αὐτὴν, ὡς ἐβεβηώσαν ἡμᾶς πλοίαρχός τις εὐρεθείς τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὸν λιμένα τῆς Βενετίας· τὰ πρὸς ἀνατολάς μέρη, οἷον τὰ Μέγαρα, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Χαλκίδα, ἠσθάνθησαν ὀλιγώτερον τὸν σεισμόν. Ἐν Σύρῳ μάλιστα ἐγένετο ἐπαισθητός· ἐτι δὲ ὀλιγώτερον ἠσθάνθησαν αὐτὸν τὰ πρὸς Β. καὶ Μ. μέρη. Οἱ σεισμοὶ καὶ οἱ βόμβοι ἐπανελήθησαν ἀπειράκις κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας, ὅτε μὲν ἰσχυροὶ ὅτε δὲ ἀσθενεῖς, κλονοῦντες ἀπλῶς τὸ ἐδαφός, καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν αὐτὴν ὡς καὶ ὁ πρώτος διεύθυνσιν. Αἱ ὀριζόντιοι αὐτῆς δονήσεις τοῦ ἐδάφους, καὶ οἱ ἐξ ἀνατολῶν βόμβοι ἐπῆρχοντο διαρκέστεροι καὶ ἰσχυρότεροι τὰς νύκτας. Τὴν πρωίαν, καὶ τὴν 5 ἢ 6 ὥραν Μ. Μ., ὁσάκις ὁ βόμβος ἦτο μικρός, ὁ σεισμός ἐ-

Ἐξήγησις τῶν ἐν τῷ σχεδίῳ σημείων.

Α. Α. Α. Περιφέρεια τῆς ἐλλείψεως. — Β. Καλαμάκιον. — Γ. Κουρτέσα. — Δ. Χιλιομόδι. — Ε. Περιγιάλι καὶ Ἀζίζι. — Ζ. Κόρινθος. — Η. Ἀκροκόρινθος. — Θ. Ἐξαμίλια. — Ι. Νεοχώριον. — Κ. Ἄσο. — Λ. Εὐλοκερίζα. — Μ. Σειρὰ ὁρίων Εὐλοκῆς. — Ν. Λουτράκι. — Ξ. Κουτουμάτζι. — Ο. Διαβατία. — Π. Ἅγιος Βασίλειος. — Ρ. Κλεωναί. — Σ. Βραχάτι. — Τ. Τρανὸ Ζευγαλατιῶ. — Υ. Κεγχρεαί. (*). ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι καὶ οἱ ἐν Νεαπόλει παθόντες πρὸ τινων μηνῶν ὑπὸ σεισμοῦ, τὴν αὐτὴν προλήψιν εἶχον. Ἀνάγνωθι εἰς τὸ φυλλάδιον τῆς 1 τοῦ μεσοῦντος (σελ. 217), τὰ ἐξῆς· «Ὁ δὲ λαὸς... χαίρει ἐλπίζων ὅτι ἡ ἐκρηγνὺς θέλει ἐξαφανίσαι τοὺς σεισμούς, κτλ.»

σκελετός μαστιγοφόρος, ακολουθεί κατόπιν του αλ-
λακούς του άρσενου, κεντών τους πεφοβισμένους ΐπ-
πους και οίονει υπηρέτων τόν γεωργόν. Τό δν
ποῦτο εἶναι ὁ θάνατος, ὁ θάνατος, δν ἤρεσκετο ν'
ἀπεικονίζῃ ὁ φιλόσοφος ζωγράφος τῆς Αναγεννή-
σεως.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, εἰς ὅλας τὰς κατα-
στάσεις τοῦ βίου παρεδρεῖται ὁ τρομερός οὗτος πά-
ρεδρος. Εἶναι δὲ ἀπὼν εἰς μόνον τὴν εἰκόνα τοῦ
πτωχοῦ Λαζάρου, κειμένου ἐπὶ κοπρίας πρὸ τῶν
θυρῶν τοῦ πλουσίου, βεβαίως διότι οὐδὲν ἔχει ν' ἀ-
φαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ.

Τίς ἰδέα ἐνέπνευε τὸν καλλιτέχνην ἐκεῖνον; Ὁ
φιλόδοξος, ὁ κκοῦργος, ὁ τύραννος, ὁ ἄσωτος, ὅλοι
οἱ ἀλαζόνες οὗτοι ἀμαρτωλοί, οὗς ὁ θάνατος ἔλκει
ἀπὸ τῆς κόμης, θέλουσι βεβαίως ἀποτίσει τὰ ἐπὶ
χεῖρα τῆς κακίας των. Ἀλλ' ὁ ἀόμματος, ὁ ἐπαί-
της, ὁ παράφρων, ὁ δύστηνος χωρικός εὐρίσκουσιν
ἀρὰ γε τὴν ἀνακούφισιν τῆς πολυετοῦς τλαιπω-
ρίας των ἐν τῇ σκέψει, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι πρὸς
αὐτοὺς δυστύχημα; Οὐχί! πανταχοῦ τῶν εἰκόνων τοῦ
Ὀλβεῖου ἐπικρατεῖ μελαγχολία τις ἀδυσώπητος,
τρομερὰ τις εἰμαρμένη, ἀρὰ τις πικρὰ ἐπιβαρύνουσα
τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ καλλιτέχνην ἄλλης ἐποχῆς, χρεω-
στοῦμεν νὰ μιμηθῶμεν τὴν φιλοσοφίαν ταύτην τῆς
Αναγεννήσεως; Χρεωστούμεν νὰ ζητῶμεν ἐμπνεύ-
σεις ἐν τῇ θλίψει, ἐν τῇ ἐξευτελισμῷ καὶ τῇ ἐξα-
χρειώσει τῆς ἐσχάτης δυστυχίας καὶ τῆς ἀθλιότη-
τος, ἐπὶ τῆς κοπρίας τοῦ Λαζάρου;

Ἐγὼ, φρονῶ ἀπεναντίας, ὅτι τὸ καθήκον τῆς τέ-
χνης εἶναι καθήκον αἰσθήματος καὶ ἀγάπης, ὅτι ἡ
καθ' ἡμᾶς μυθιστορία πρέπει νὰ διαδεχθῇ τὴν πα-
ραβολὴν τῆς ἀρχαιοτέρης ἐποχῆς, καὶ ὅτι ὁ καλλι-
τέχνης ἔχει εὐρύτεραν, ποιητικότεραν ἐντολὴν ἢ τὴν
τῆς παραστάσεως τῶν κακιῶν καὶ τῶν τλαιπωριῶν
τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ γυμνότητι αὐτῶν.

Σύγγωθί μοι, ἀναγνώστα, τὰς σκέψεις ταύτας
καὶ δέξαι αὐτὰς ἐν εἵδει προλόγου. Ἡ ἱστορία τὴν
ὁποῖαν θέλω σοὶ διηγήθῃ ἔσεται τοσοῦτω βραχεῖα
καὶ ἀπλῇ, ὥστε ἡθελάνομεν τὴν ἀνάγκην λέγουσα
τὸ φρόνημά μου περὶ τῶν τρομερῶν ἱστοριῶν τοῦ
συρμού, νὰ ζητήσω συγγνώμην ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς.

Προκειμένου λόγου περὶ γεωργοῦ ἐξετράπην εἰς
ταύτην τὴν παρέκβασιν, καὶ γεωργοῦ ἱστορίαν προ-
τίθεμαι νὰ διηγήθῃ.

Ἐπὶ πολλὴν ὥρην ἐστάθην παρατηροῦσα τὴν εἰ-
κόνα τοῦ Ὀλβεῖου, καὶ ὑπὸ βαθυτάτης κατεχομένη
μελαγχολίας· εἴτα ἐξεληθούσα, περιφερόμην εἰς τοὺς
ἀγρούς καὶ τὰς πεδιάδας, σκεπτομένη περὶ τοῦ
βίου καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆς εἰμαρμένης τοῦ
γεωργοῦ.

Καὶ τίς ἡ τύχη αὐτοῦ; ποῖον τὸ πεπρωμένον τοῦ
δυσήνου! Καταναλίσκει ὅλην τὴν ἡμέραν τὰς δυνά-
μεις του ἀροτριῶν καὶ σκάπτων τὴν γῆν, καὶ μι-
σθὸς αὐτοῦ, τὴν ἐσπέραν, εἶναι ἀπλὸν τεμάχιον
ξηροῦ ἄρτου!... Αὐτὸς χύνει ἰδρώτα, καὶ ἄλλος
ἔχει τὰς ἀπολαύς καὶ ὠφελείας. Ὁ γαιοκτήμων ἀ-

γαπᾷ τοὺς ἀγρούς, ἀλλὰ χάριν τοῦ συμφέροντός
του, ὁ δὲ γεωργός, δι' ὃν μόνος ὁ κόπος καὶ ἡ ἐμ-
μισθος θητεία, εἶναι τοσοῦτον καταπεποννημένος,
τοσοῦτον ἀθλιός, ὥστε οὔτε νὰ αἰσθανθῇ, οὔτε ν' ἀ-
πολαύσῃ τὴν δύναμιν τὰς καλλοῦν τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ
φύσεως, καὶ νὰ ἐντυφῇ εἰς τὰ θέληγτρα τοῦ ἀ-
γροτικού βίου.

Καὶ ὅμως, ἡ φύσις, ἡ φύσις εἶναι αἰωνίως νέα
καὶ περικαλλής, καὶ διὰ παντός θαυσιλῆς. Προχέει
τὴν ποίησιν καὶ τὸ κάλλος ἐπ' ὅλων τῶν ὄντων,
ἐπ' ὅλων τῶν φυτῶν ὅσα ἀρέθισαν εἰς τὴν ἐνέργειαν
καὶ ἐπιβρόχην τῆς. Ἡ φύσις ἐγκρύπτει τὸ ἀπόρρητον
τῆς εὐτυχίας, ἀλλ' οὐδεὶς κατάρθωσεν εἰσέτι νὰ τὸ
ὕψωσῃ. Ἀλλ' ἴσως ἔλθῃ ποτὲ ἡμέρα, ὅτε ὁ σῆ-
μαρον δύστηνος γεωργός ἔσεται ὁ εὐτυχέστερος τῶν
θητῶν, ὅτε θὰ τρώγῃ μὲν καὶ πάλιν τὸν ἄρτον
αὐτοῦ ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου του, ἀλλὰ καὶ τὸν
πρὸς τὸ ζῆν πόρον ἀνετότερον ἢ ἀπολαμβάνῃ, καὶ
τῆς φύσεως αἱ ἄκρατοι καλλοῦναι θὰ τὸν θέλγωσι.
Τότε ὁ γεωργός ἔσεται ποιητής, ἐὰν μὴ εἰς τὸ ἐρ-
μηνεύειν, τοῦλάχιστον εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι τὸ ὠραῖον,
τὸ χάρειν. Δὲν εἶναι ποιητής ὁ συγγραφεὺς μόνον
ἔμμετρα ἢ πεζά, ἀλλ' ἐκεῖνος μάλιστα ὅστις ἀρύε-
ται ἀπὸ τὸ αἰσθημα τῆς ποιήσεως εὐγενεῖς ἡδονὰς
καὶ ἀπολαύσεις.

Τοιαῦτα σκεπτομένη καὶ περιπατοῦσα, ἤλθον
παρὰ τὰ ὄρια ἀγροῦ, δν γεωργοὶ τινες ἐπαλλιέργουν
διὰ νὰ σπεύσωσιν αὐτὸν προσεχῶς. Εὐρὺς παρίστατο
ὁ ὀρίζων καὶ διαφανὴς ἦτο ἡ ἡμέρα καὶ ὑπόθερμος.
Ἡ γῆ νεωστὶ ἀροτριωθεῖσα ἀνέδιδεν ἐλαφρόν τινα
ἀτμόν. Πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ἀγροῦ γέρων, εὐσχήμως
ἐνδεδυμένος, οὐχὶ δὲ ῥακενδύτης ὡς ὁ τοῦ Ὀλβεῖ-
ου, ἤλαυνε μετὰ σοβαρότητος τὸ ἀβραμιαῖον ἄ-
ροτρον τοῦ ἐλκόμενον ὑπὸ ζεύγους ἡσυχῶν βοῶν,
σχεδὸν ἀδελφοποιητῶν διὰ τὴν μακράν συμβίωσιν
ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγόν.

Ὁ γέρων γεωργός εἰργάζετο μετὰ βραδύτητος
καὶ σιωπῆς καὶ ἀνευ βίας ἀνωφελοῦς. Οὐδ' αὐτὸ
τὸ πειθάνιον ζεύγος τῶν βοῶν τοῦ ἐσπευδεν ἐν τῇ
πορείᾳ του· καὶ ὅμως ὁ ἀγρός, διὰ τὸ διανεῖς καὶ
δμοιόμορφον τῆς ἐργασίας, ἡλιακῶνστο ἐπίσης κα-
λῶς ὅσον καὶ ὁ τοῦ υἱοῦ τοῦ γεροντίου, ὅστις, ἐκεῖ-
νου πλησίον, ἤλαυνεν ἐν βίᾳ τέσσαρας ῥωμαλέους
βίας ἀροτριῶντας γῆν σκληροτέραν καὶ ὅλως πε-
τρῶδη.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐτέρᾳ σκηνῇ, εὐγενὴς καὶ ὡ-
ραία, εἴλκυσε ὅλην τὴν προσοχήν μου. Εἰς τι ἄλ-
λον ὄριον τοῦ ἀγροῦ, νεανίας εὐειδὴς ἐδίδωκεν ὀκτώ
βόας, σύροντας μέγα ἀροτρον. Οἱ βόες οὗτοι ἦσαν
νέοι τὴν ἡλικίαν, ἔχοντες τρίχα φαίχρουν καὶ δια-
πεποιτισμένην ὑπὸ στιγμάτων μελανῶν καὶ στίλ-
βόντων ὡς ἀπανυάσματα πυρός. Αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν
ἦσαν μικραὶ καὶ βροστρυχοειδεῖς ὡσεὶ κεφαλαὶ ταύ-
ρων, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀγριοὶ καὶ αἱ κινήσεις βίαιαι καὶ
σπασμώδεις. Ὁ δὲ νεανίας, διὰ τῶν ῥωμαλέων
ἐκείνων βοῶν, ἠροτρία γῆν νέαν, πρὸ πολλοῦ χρό-
νου χρήσιμον μόνον εἰς βοσκήν καὶ γέμουσαν πρέ-
μυν.

Παιδίον περίπου ἑπταετής, ὠραῖον ὡς ἄγγελος,
φέρων διαμύσχαλα (*) ἀνηρτημένον δέρας, καὶ
ὁμοιάζον οὕτω τὴν εἰκόνα Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
ἐν τῇ νηπιότητι του, ἤρχετο κατόπιν τῆς παραλ-
λήλου τῇ ἀρότρῳ αἰλακίζας, κ' ἐκέντα τὰ πλευρὰ
τῶν βοῶν διὰ στύρακος (κονταρίου) ἀπολήγοντος
εἰς ἀμβλείαν αἰχμὴν.

Μοὶ ἦσαν γνωστοὶ ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ ὁ παῖς.
Ἐγίνωσκον τὴν ἱστορίαν των... καὶ ἱστορίαν ἰ-
διαν ἔχει ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτὸς ὁ
γεωργός... Εἰ καὶ χωρικός καὶ ἀπλὸς γεωρ-
γός ὁ Γερμανός, ὡς ὠνομάζετο, ἀνεμέτρησε καὶ τὸ
καθῆκον καὶ τὰς κλίσεις του. Μοὶ διηγήθη δὲ ταῦτα
ἀφελῶς, ἀνευ περιστροφῶν, τὰ ὅποια ἤκουσα συμ-
παθῶς. Θέλω δὲ προσπαθῆσαι νὰ μεταδώσω κατὰ
τὴν διήγησιν, μετὰ τῆς αὐτῆς, εἰ δυνατόν, ἀπλό-
τητος καὶ ἀφελείας.

Β'. ΓΕΡΜΑΝΟΣ, Ο ΚΑΛΟΣ ΓΕΩΡΓΟΣ.

Μιᾷ ἡμέρᾳ, μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ὁ
Γερμανός καὶ ὁ πενθερός αὐτοῦ ἐκάθηντο ἀναπαύ-
μενοι εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ταπεινῆς οἰκίας του, ὁ
γέρων μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν εἶπε·

— Πρέπει, τέλος πάντων, υἱέ μου, ν' ἀποφασί-
σῃς νὰ ξαναπάρῃς γυναῖκα. Δύο χρόνοι τώρα εἶναι
ποῦ ἐχέρησες, καὶ πέθανε ἡ συχωρεμένη ἡ κόρη
μου· ὁ μέγας σου υἱὸς ἐπάτησε τοὺς ἐπτά. Εἶναι
καὶρός, Γερμανέ μου. Πλησιάζεις τοὺς τριάντα καὶ
ὕστερᾳ δὲν βρίσκεις γυναῖκα. Στὸν τόπον μας ὁ
τριαντάρης λογιέται γέρος καὶ δὲν ἔχουμε παρὰ
δειγμὰ νὰ πανδρευθῇ. Ἐχεις τρία παιδάκια, ἀγ-
γελοῦδια, καὶ τὰ καίμενα δὲν μᾶς ἔδωκαν ἀκόμα
τὸ παραμικρὸν βέρος. Ἡ γρηᾷ μου καὶ ἡ νύφη μου
τὰ νοιάζονται καὶ τ' ἀγαποῦν σὰν δικά τους. Ὁ
Θεὸς τὸ ξέρει! Νὰ το! ὁ μικρούλης ὁ Πέτρος ἔγινε
παλληκάρι, κεντᾷ τὸ βῶδι σὰν νᾶταν μέγας· ἔ-
χει γυναικὶ ἀρκετὴ γὰ νὰ βίσκη τὰ ζᾶ στο λει-
βῶδι, καὶ ἀρκετὴ δύναμι, υἱέ μου, νὰ πηγαίῃ καὶ
νὰ ποτιζῇ τ' ἄλογα στὴ βρύσι. Γιχυτὴν δὲν ἔχουμεν
ἐννοια, μόνον γὰ τὰ δύο ἄλλα... Ἡ νύφη μου
εἶναι ἐτοιμόγεννη, κ' ἔχει κ' ἓνα μικρὸ στὴν ἀγγα-
λιά· σὰν ἔλθῃ καὶ ὁ Σιδέρης, δὲν θὰ μπορῇ πλιὸ
νὰ κυττάξῃ τὴν Ἀγγελικουλά σου οὔτε τὸ Δημή-
τρι. Εἶναι ἀληθινὸν δαιμόνιο, εἶναι φωτιὰ, ἀπαράλ-
λακτος ἐσύ, θὰ γενῇ βέβαια κελὸς δουλευτής, πλὴν
τώρα εἶναι ἀνοικονόμητος. Ἡ γρηᾷ μου δὲν ἔχει
πόδια νὰ τρέχῃ νὰ τὰ προφθάῃ σὰν πηγαίῃ σὺ
στοὺς τράφους, ἢ ῥίπτεται ἀποκάτω ἀπὸ τὰ ζᾶ.
Λοιπὸν, Γερμανέ, μὲ τὴν εὐχή μου, κάμε τὸ σταυρὸ
σου καὶ πάρε πάλι γυναῖκα ν' ἀχῇ τὴν ἐννοια τῶν
παιδιῶν σου. Αὐτὸ εἶναι καὶ δικόμας συμφέρον· τότε
μόνο θὰ πάγουν μὲ καλὴ τάξιν ἡ δουλιὰς μας.

— Ἀς γενῇ ἔτσι, ἀφοῦ τὸ θέλεις, πατέρα. Πλὴν
δὲν μπορῶ νὰ σοῦ κρύψω, ὅτι δὲν θὰ τὸ κάμω μὲ
τὴν εὐχαρίστησί μου. Γνωρίζεις ὁ καθένας ποῖον χά-

(*) Λέξι: ἐπιχωρίστου εἰς Κύπρον καὶ σημαίνουσα τὸ διὰ
τῶν ὁ μ ω ν, μ α σ κ λ ω ν.

νει, πλὴν δὲν γνωρίζει ποῖον θύρῃ. Εἶχα γυναῖκα,
ὁ Θεὸς νὰ μακαρίσῃ τὴ ψυχὴ τῆς, χρήσιμη, γλυ-
καῖά, ὡμορφῇ, ἀνδρεία. Ἦταν καλὴ καὶ γὰ τοὺς
γονιούς της καὶ γὰ τὸν ἄνδρα της καὶ γὰ τὰ παι-
διά της· δουλευτοῦ στο χωράρι, δουλευτοῦ στο
σπῆτι, πιτήδεα στο ἐργόχειρο, προκομμένη σ' ὅλα.
Σὰν με τὴν ἔδωκες, κ' ἐγὼ τὴν πῆρα, δὲν ἐκάμαμε
συμφωνία ἀν τὴν χάσω καὶ μὲ τὴν πάρῃ ὁ Θεός,
νὰ τὴν ξαστοχίσω.

— Μὲ τοὺς λόγους σου δείχνεις, υἱέ μου, τὴν
καλὴν σου καρδιά, ὑπέλαβεν ὁ γέρων. Ἐχε τὴν εὐ-
χή τοῦ Θεοῦ· ξέρω πῶς ἀγάπας τὴν μακαρίτισσα,
πῶς ἦτονε εὐτυχισμένη μαζὶ σου· πλὴν τί νὰ γένῃ,
ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς μᾶς τὴν πῆρε; Τώρα καὶ ἡ ἴδια σὲ
διατάσσει νὰ μὴν ἀφήσῃς τὰ ὀρφανὰ της ἀπροστά-
τευτα. Πρέπει νὰ εὐρουμε σύντροφο ποῦ νὰ τὴν
μοιράξῃ· γνωρίζω ὅτι δὲν εἶναι πολὺ εὐκολόν, ἀλλὰ
δὲν εἶναι καὶ ἀδύνατον, καὶ ὅταν σὲ τὴν εὐρωμεν,
θὰ τὴν ἀχάψῃς ὡς ἀγάπας τὴν θυγατέρα μου...

— Θὰ σὲ ὑπακούσω, πατέρα, ἀλλὰ ποῖαν θέ-
λεις νὰ πάρω ποῦ νὰ μοιράξῃ τῆς μακαρίτισσας;
Ἄν τύχω κάμμιά διαστρεμμένη, θέλεις νὰ κακο-
μεταχειρίζεται τὰ μικρά μου;

— Θεὸς φυλάξῃ! ἀπήντησεν ὁ γέρων· ἡ δια-
στρεμμέναις εἶναι εἰς τὸν τόπον μας σπανιώτεραις
ἀπὸ ταῖς καλαῖς, καὶ θὰ ἦναι τρέλλα νὰ μὴ δια-
λέξῃ τινὰς τὴν καλή.

— Ἀλήθεια, πατέρα, το χωριὸ μας ἔχει καλαῖς
κοπέλαις. Εἶναι ἡ Λουίζα, ἡ Σιλβανία, ἡ Κλαυ-
δία... τέλος πάντων ὅποιαν μὲ πείς.

— Μὴ βιάζεσαι, υἱέ μου, ὅλως αὐταῖς ἡ κο-
πέλαις εἶναι ἡ πολὺ νηκὴς ἡ πολὺ φτωχαῖς...
Ἡ ὡμορφαις δὲν εἶναι πάντα
καὶ ἡ πλιὸ φρόνιμας...

— Θέλεις λοιπὸν νὰ πάρω ἄσχημην; ἀντέκο-
ψεν ἀνήσυχος ὁ Γερμανός.

— Ὅχι, δὲν λέγω ἄσχημην ἀλλ' οὔτε ἄσχημην
οὔτε ὡμορφῇ, νὰ ἦναι ἀκόμη νῆα καὶ νάχη καλὴν
ὕψια.

— Τότε πρέπει νὰ τὴν παραγγείλουμε, ἀφ' οὗ
μάλιστα δὲν θέλεις φτωχοκόριττον... πλούσια δὲν
εἶναι εὐκόλο νὰ πάρῃ τινὰς σὰν ἦναι χρηστέας.

— Καὶ ἂν εὐρεθῇ νὰ ἦναι κ' ἐκείνη χήρα χωρὶς
παιδιά καὶ μὲ κατὰστάσι;

— Δὲν γνωρίζω κάμμιά στο χωριὸ μας.

— Οὔτε ἐγὼ γνωρίζω, ἀλλὰ θὰ εὐρεθῇ ἄλλου.

— Ὅτ' ἔχῃς κάμμιά στο νοῦ, πατέρα, καὶ τότε
εἰπέ τὴν ἀμέσως.

— Ναι, ἔχω μίαν, εἶναι ἡ Λεοναρδίνα· κατοί-
κει εἰς Φουρούς.

— Δὲν τὴν γνωρίζω.

— Ὀνοματίζεται Κατερίνα, σὰν τὴν συχωρεμένην.

— Κατερίνα! στὴν ἀλήθεια, μὲ χαρὰ θὰ λέγω
αὐτὸ τὸ ὄνομα... Κατερίνα! ἀλλ' ἂν δὲν θὰ
μπορέσω νὰ τὴν ἀγαπῶ σὰν τὴν ἄλληλ τότε θὰ λυ-
ποῦμαι πλείοτε.

— Σοῦ λέγω πῶς θὰ τὴν ἀγαπᾷ. Εἶναι καλὴ
γυναῖκα· εἶναι ἀπὸ σπῆτι, ἔχει δέκα χιλιάδων

φράγκων στάμενα, δὲν εἶναι ἄσχημη, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλὴν πολὺ νέα, ἔχει τοὺς 32.

— Βλέπω, γέρο, ὅτι ἔχεις ἐγνοια γιὰ τὸ συμφέρο.

— Βέβαια, καὶ σὺ δὲν νοιάζεσαι;

— Γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω· ἀλλέως γνωρίζεις ὅτι ἀδιαφορῶ τί μερίδιο ἔχω στὰ κέρδη μας δὲν ξέρω νὰ κάμω μοιρασιά. Γνωρίζω τὴν γῆ, τὰ βώδια, τ' ἄλογα, τὸ σπόρο, τὸ ἀλώνισμα... Γιὰ τὸ χρηματικό, τὸ μνημονικό μου δὲν μὲ βοηθᾷ...

— Δὲν μὲ ἀρέσει τοῦτο· ὁ ἄνθρωπος, ἂν ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ γιὰ τὰ παιδιὰ του, δὲν πρέπει ν' ἀμελῇ τὸ συμφέρο του. Γι' αὐτὸ δὲ ἔχεις ἀνάγκη νὰ πάρης γυναῖκα γνωστική καὶ οἰκονόμα. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ εἶχα νὰ σοῦ πῶ, Γερμανέ, σκέψου καὶ πάσχισε ν' ἀρέσης τῆς χήρας, γιατί ἡ καλὴ διαγωγή της καὶ ἡ κατάστασί της θὰ σοῦ εἶναι χρήσιμα καὶ διὰ τὰ τώρα καὶ διὰ τὰ ὕστερα.

— Ἀς εἶναι, πατέρα, θὰ πασχίσω νὰ τῆς ἀρέσω καὶ νὰ μοῦ ἀρέσῃ.

— Γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὴν γνωρίσης καὶ νὰ πάγης νὰ τὴν ὀδῇ.

— Εἰς τὸ χωριὸ της; Δὲν εἶναι μακριὰ ἀπ' ἐδῶ; κ' ἔχομε καιρὸ τώρα μὲ τὸ ὄργωμα νὰ τρέχουμε;

— Δὲν ἔχεις νὰ χάσης πολὺν καιρόν. Αὔριο εἶναι σάββατο· δουλεύεις λιγώτερο· φεύγεις ταῖς δύο τὸ ἀπομεσήμερο καὶ εἶσαι στοὺς Φουρούς τὴν νύκτα. Τώρα ἔχει φεγγάρι καὶ οἱ δρόμοι εἶναι καλοὶ. Σὲ πέντε ὥραις φθάνεις. Ἐπειτα πέρνεις μαζὶ σου καὶ τὴν φοράδα.

— Ἐχω κάλλιο νὰ πάγω πεζός, μ' αὐτὴ τὴν δροσιά.

— Ναί, ἡ φοράδα ὅμως εἶναι ὥμορφο ζῷ, καὶ ἐνοῦ γαμβροῦ τοῦ στέκει καλῆτερα νὰ παρῇσιασθῇ ἐπάνω σὲ καλὸ ἄλογο. Βαίνεις τὰ καινούργια φορέματά σου καὶ φέρνεις τοῦ γέρο Λεονάρδου ὀλίγο κυνήγι. Θὰ τοῦ εἴπῃς ὅτι σὲ στέλνω ἐγώ, ἐμβαίνεις μαζὶ του σ' ὀμιλίας, περνᾷς τὴν Κυριακὴν μὲ τὴν κοπέλλα του, καὶ γυρίζεις μ' ἕνα καὶ ἡ μ' ἕνα ὄχι, τὴ Δευτέρα τὸ πρωῒ.

— Πάγεις καλὰ, ἀπήντησεν ὁ Γερμανὸς ἀταράχως, καὶ ὅμως δὲν ἦτο κατὰ πάντα ἥσυχος. Ὁ Γερμανὸς ἔζησε πάντοτε σωφρόνως, καὶ ὅπως ζῶσιν οἱ φιλόπονοι χωρικοί. Λαβὼν σύζυγον εἰκοσαστῇ τὴν ἡλικίαν, αὐτὴν μόνην τὴν γυναῖκα ἡγάπησε. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν της, πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην ἐχαριεντίσθη. Τὸ πένθος τῆς καρδίας του ἦτον ἀληθές, καὶ μόνον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πενθεροῦ του ἐνέδιδε, συγκατατιθέμενος νὰ ἔλθῃ εἰς νέον γάμον, ἀλλὰ μετὰ φόβου καὶ λύπης. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ πενθερὸς του εἶχε διοικήσει φρονίμως τὴν οἰκογένειαν, καὶ ὁ Γερμανός, ἀφοσιωθείς ὅλος εἰς τὸ κοινὸν ἔργον, κ' ἐπομένως εἰς τὸν ἀντιπροσωπεύοντα αὐτό, εἰς τὸν οἰκογενειάρχην, ἐθεώρει ἀπρεπον τὸ νὰ παραγυωρίσῃ τὰς ὁρτὰς τοῦ γέροντος σκέψεις καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον.

Καὶ ὅμως ἦτο περίλυπος. Συνεχῶς ἐκλαίε κ' ἐ-

μείρετο (*) κατὰ μόναν τὴν μακαρίτιδα γυναῖκα του· καίτοι δὲ ὁ μονήρης βίος του ἤρχισε νὰ βαρύνῃ αὐτόν, περισσότερον ὅμως τὸν ἐφώδιζεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ λάβῃ νέαν σύντροφον, παρὰ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς θλίψεώς του.

Γ'. Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΕΤΡΟΣ.

Ἐπιστρέψας ἐκ τῶν ἀγρῶν του, ὁ γέρον Μκυρίκος εἶδεν εἰς τὴν οἰκίαν του παλαιὰν του γείτονα, ἐλθούσαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του ἀνθρακίαν καὶ νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτῆς. Ἡ Γιλέτα κατόκει καλύβην πενιχροτάτην, οὐ πόρῳ τοῦ κτήματος τοῦ Μαυρίκου. Ἀλλὰ καίτοι ἐνδεής, ἡ-τον ὅμως γυνὴ ἀγαπῶσα τὴν οἰκιακὴν τάξιν. Ἡ καλύβη της ἦτο καθαριωτάτη καὶ τακτοποιημένη καὶ τὰ ἐπερβαμένα μετ' ἐπιμελείας ἐνδύματά της ἀπεδείκνυν, ὅτι ἐσέβετο ἑαυτὴν καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ πτωχείᾳ της.

— Ἦλθες νὰ πάρης ἱσιὰ γιὰ τὸ βράδυ, θειὰ Γιλέτα, εἶπεν ὁ γέρον. Θές ἄλλο τίποτα;

— Εὐχαριστῶ, κύρ Μαυρίκε, γιὰ τὴν ὥρα δὲν θέλω τίποτα. Ἔξερεις, ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὰ παραβα-

— Ἀλήθεια, γιὰ τὸ καὶ οἱ φίλοι σου εἶναι πάντα πρόθυμοι νὰ σὲ κάμουν δούλευσι.

— Μιλοῦσα μὲ τὴν γυναῖκά σου καὶ τὴν ἐν-τουμουν, ἂν ὁ Γερμανὸς ἀπεφάσισε πλὴν νὰ ξαναπανδρευθῇ.

— Δὲν εἶσαι χασόγλωσση, ἀπεκρίθη ὁ Μκυρίκος· θὰ πῶ λοιπὸν εἰς τὴν γυναῖκά μου, μ' ἔπεισά σου, ὅτι ὁ Γερμανὸς εἶναι ἀποφασισμένος. Αὔριον πηγαίνει στοὺς Φουρούς.

— Στὴν καλὴν ὥραν! ἐπεφώνησεν ἡ Μαυρίκαινα, ἄμποτες νὰ πιτύχῃ γυναῖκα καλὴ καὶ ἀξία σὰν αὐτός.

— Ἀ! πηγαίνει στοὺς Φουρούς, ὑπέλαβεν ἡ Γιλέτα. Κύνταξε πῶς ἔρχονται τὰ πράγματα! ἀξιώ-λογα! Τώρα μ' ἐρώταες ἂν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίπο-τα. Θὰ σὲ ζητήσω λοιπὸν, κύρ Μαυρίκε, μιὰ χάρι.

— Λέγε, λέγε, θειὰ Γιλέτα· εἴμαστε στὴ δού-λευσί σου.

— Ἦθελα ὁ Γερμανὸς νὰ συντροφεύσῃ τὴν κο-πέλλα μου.

— Ποῦ; στοὺς Φουρούς;

— Ὁχι, στοὺς Φουρούς, στῆς Φτεληαῖς, ὅπου πηγαίνει νὰ μείνῃ ὡς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

— Πῶς; εἶπεν ἡ Μαυρίκαινα, χωρίζεσαι ἀπὸ τὴ θυγατέρα σου;

— Τί νὰ κάμω; πρέπει νὰ ἔμβῃ καὶ αὐτὴ σ' ἀ-φεντικὸ καὶ νὰ νὰ κερδαίνῃ τὸ ψωμί της. Τοῦ Ἀ-γίου Γεωργίου, ποῦ μᾶς πέρασε, δὲν θέλησα νὰ τὴν ἀφήσω νὰ μοῦ τὴν πάρουν· νὰ ποῦ ἔρχεται τοῦ Ἀ-γίου Δημητρίου, καὶ ἡ Μχορία μου βρῖσκει νὰ μ' ἐπι-πιστικὴ στῆς Φτεληαῖς. Ἡ Μαρία δὲν εἶναι πλὴν παιδί (ἐπάτησε στοὺς δεκαεπτὰ) καὶ τὸ θέλει ὁ Θεὸς νὰ κερδαίνῃ τὸ ψωμί της καὶ νὰ βοηθᾷ τὴ μάνα της.

— Θεὰ Γιλέτα, ἀπήντησεν ὁ γέρον γεωργός,

(*) Κλαίει καὶ μέρεται, ὁμηρικόν, ἐπιχωρίζον εἰς τὴν Στερεάν καὶ τὴν Κέρκυραν.

ἂν ἀρκοῦσαν πενήντα φράγκα, νὰ οἰκονομήσῃς τὰς ἐπι-θήκας σου καὶ νὰ μὴ χωρισθῇς τὸ παιδί σου, σὲ θητικὰ μιὰ ὥρα, στὸ κρεβάτι του. Σήμερον τὸ τα-χὺ, πάλιν ἐπολέμησε μὲ κάθε τρόπο νὰ μὲ κατα-πείσῃ. Πλὴν, ὅταν εἶδε πῶς χάνει τὸν κόπον του, ὁ ἀφέντης ἐχόλιασε, καὶ ἐφυγεν εἰς τὸ χωράφι, καὶ οὔτε τὸν εἶδα πλὴν.

— Ἐγὼ τὸν εἶδα, εἶπεν ἡ Μαρία, προσπαθεῖσα νὰ καταπύσῃ τὰ δάκρυά της. Ἐπρεπε μὲ τὰ μι-κρά τοῦ Σουλᾶ στὰ ἀλώνια. Ἀνεόηστα ὅτι ἔλειπε πολλὴν ὥραν ἀπὸ τὸ σπῆτι, διότι τὸν εἶδα νὰ τρώγῃ προῦναι καὶ μοῦρα. Τοῦ ἔδωκα ψωμί ἀπὸ τὸ πρόγευμά μου. α Βύχριστῶ, Μαριγούλα μου, μὲ εἶπε, σὰν ἔλθῃς στὸ σπῆτι θὰ σὲ δώσω γαλέτα.

— Βέβαια, μὰ τὸ καὶ, ὠραιο παιδάκι, Γερμανέ. — Ἀλήθεια! ἀπήντησεν ὁ γεωργός, καὶ βέβαια τὸ ἔπερνα μαζὶ μου, ἂν δὲν μ' ἐμπόδισεν ἡ μάμμη του. — Γιατί νὰ μὴν τὸ πάρῃς, τὸ καίμενο; Εἶναι φρόνιμο σὰν κάμουν τὸ θελημά του!

— Φαίνεται ὅτι ἐκεῖ ποῦ πάγω, δὲν εἶναι πρε-πούμενον νὰ ἔχω μαζὶ μου καὶ τὸν μικρὸν Πέτρον. Αὐτὸ μὲ εἶπεν ὁ πενθερὸς μου, δὲν πρέπει νὰ προ-τοῖδουν τὰ βάρη τοῦ σπητιοῦ... Μὰ δὲν ξέρω γιατί σοῦ λέγω αὐτά, Μαριγούλα; Τί καταλαμ-βάνεις ἀπ' αὐτά.

— Ναίστε, Γερμανέ, ξέρω, ὅτι πηγαίνεις νὰ πανδρευθῇς· μὲ τὴν εἶπεν ἡ μάνα μου καὶ μὲ παρήγ-γαίλε νὰ μὴν τὸ ξεστομίσω· μέινε ἡσυχος· δὲν θὰ εἰπῶ κανενοῦ τίποτε.

— Ὅθι κάμῃς καλὰ, δὲν εἶναι ἀκόμη τίποτε

τελειωμένο. Μπορεῖ νὰ μὴν ἀρέσω τῆς νύφης.

— Νὰ ἐλπίζῃς τὸ καὶ, Γερμανέ. Καὶ γιατί θὰ μὴν τῆς ἀρέσῃ;

— Ποῖος γνωρίζει; ἔχω τρία παιδιά, καὶ εἶναι βάρος γιὰ τὴν γυναῖκα ποῦ δὲν εἶναι μάνα των,

— Πλὴν τὰ παιδιά σου εἶναι τόσο καλὰ· δὲν μοιάζουν τῶν ἄλλων.

— Πιστεύεις;

— Εἰς τὸν τόπον σου, θὲ νὰ περνα μαζὶ τὸ

μεγαλῆτερο. Καί, στὴν ἀλήθεια, ἡ νύφη θὰ σὲ ἀ-γάπαε πάραυτα, ἐπειδὴ θὰ ἔδωκε πῶς ἔχεις τό-σον ὠραῖο παιδί.

— Καλὰ, ἂν ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἀγαπᾷ τὰ παι-διά, πλὴν ἂν δὲν τ' ἀγαπᾷ;

— Καὶ εἶναι γυναῖκα ποῦ νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὰ

παιδιά;

— Ἄν δὲν εἶναι πολλὰς, εἶναι ὅμως πάντοτε καὶ αὐτὸ μὲ ἀνησυχεῖ.

— Λοιπὸν δὲν γνωρίζεις διόλου αὐτὴν τὴν γυ-ναῖκα;

— Ὁχι, πλὴν καὶ ἂν τὴν ἰδῶ, μήπως θὰ τὴν

γνωρίσω πάλιν;

— Λέγουν πῶς εἶναι ἀξία γυναῖκα.

— Τὸ λέγει ὁ γερομαυρίκος.

— Μάλιστα.

— Ἀλλὰ κ' αὐτὸς δὲν τὴν γνωρίζει.

— Ἀς εἶναι· θὰ τὴν ἰδῇς σὲ λίγο· παρατήρησε

τὴν καλὰ, καὶ ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ γελασθῇς,

Γερμανέ.

για τὰ ὅποια ἡσυχάζει μετὰ καλὰ πόματα καὶ τὰ ἐπίσωτα, τὰ μετέωρα δὲ εἰς τὴν πόλιν ὅπου εἰς διάστημα 3 ἢ 4 ὥρων ἐξετέλεσα τὰς εἰς τὴν πρῶτην ἔρευναν ἀναφορὰς ἐργασίας.

Καὶ πρῶτον, ὅσας γεμίσει τις ποτήριον ἐκ τῆς πηγῆς, οὐδεμία παρατηρεῖται ἀνάπτυξις φυσαλίδων οὔτε ἐν τῷ μέτῳ οὔτε εἰς τὰ πλεῖρα τοῦ ποτηρίου. Δοκιμαζόμενον διὰ τοῦ τιτανίου ὕδατος θαλάσσιον τὸ ὕδωρ τοῦτο ὀλιγώτερον ἢ τὸ κοινόν.

Συμπέρασμα. — Ἀπουσία ἀνθρακικοῦ ὀξέως καὶ υπερτερούντων ἀνθρακικῶν ἀλάτων.

Δεύτερον. Ἐδοκίμασα τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ἀπολύθων ἀντιδραστικῶν.

Διὰ τοῦ βάρμματος τοῦ κλεοτροπίου μόλις κοκκινίζει.

Διὰ τοῦ θειικοῦ ψευδργύρου, οὐδέν.

Διὰ τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου, ἀφθονον φαιδρὸν κατακρήμνισμα.

Διὰ τοῦ θειικοῦ χαλκοῦ μέλαν κατακρήμνισμα. Μετὰ ὀλίγων λεπτῶν θραστὴν δοκιμασθὲν καὶ πάλιν διὰ τοῦ θειικοῦ χαλκοῦ, οὐδέν.

Συμπέρασμα. — Ὑπαρξίς τοῦ ὑδροθειικοῦ ὀξέως, ἀπουσία τῶν θειούχων καλλίων καὶ γαιῶν.

Προσδιορισμός τοῦ ποσοῦ.

Μιρόντες οὕτω ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ἐμπεριέχει εἰμὴ ὑδροθειικὸν μόνον ἀέριον, προβαλὼν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ λαθὼν δὲ 200 κυβ. ἐκατοστόμετρα τοῦ ὕδατος τοῦτου, μεταχειρίζομαι συγχρόνως τρεῖς διαφορετικὰς μεθόδους.

Μέθοδος πρώτη. — Ἀφοῦ ὀξυνοποίησα τὸ ὕδωρ δι' ὀξικοῦ ὀξέως, ἐπροσδιόρισα διὰ τοῦ ὀξικοῦ χαλκοῦ εἰς εἶδος θειούχου χαλκοῦ τὸ εἰς τὸ ὕδωρ εἰρισκόμενον ὑδροθειικὸν ἀέριον. Ἐκ τοῦ προκύψαντος θειούχου χαλκοῦ ἐξάγω διὰ τῶν χημικῶν υπολογισμῶν ἐπὶ τῶν πινάκων τοῦ K. Rose ὅτι εἰς 1000 κυβικὰ ἐκατοστόμετρα τὸ ὕδωρ τοῦτο ἐμπεριέχει 133 ὁμοία ὑδροθειικοῦ ἀερίου.

Μέθοδος δεύτερα. — Ἀφοῦ κατέστησα τὸ ὕδωρ ἀμμωνιακόν, ἐκαθαρίσθην δὲ ἀπὸ τὸ ἐκ τοιαύτης ἐργασίας παρεχθὲν Ἴζημα τῆς τιτάνου, ἐπροσδιόρισα (dosier) διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου τὸ θεῖον εἰς εἶδος θειούχου ἀργύρου. Ἐντεῦθεν, ὡς ἄνωθεν, ἐξήγαγον διὰ τοῦ υπολογισμοῦ ὅτι 1000 κυβ. ἐκατοστόμετρα ὕδατος περιέχουσι 130 ὁμοία ὑδροθειικοῦ ἀερίου.

Μέθοδος τρίτη. — Ἐπειδὴ προκύπτει ἐνίοτε ἀμφιβολία μὴ εἰς τὰς κατακρήμνισεις τοῦ ἀερίου τοῦτου μὴ γίνονται καὶ ἄλλα ἄλλα, ἐπενόησα καὶ τρίτην μέθοδον ἥτις, ἂν καὶ δὲν ἔδωκε κατὰ πρῶτον, ἐνεκα ἐλλείψεως καταλλήλων σκευῶν, πολὺ ἀκριβῆ ἐξαγόμενα, εἶναι ὅμως ἐπιδεκτικὴ τελειοποιήσεως καὶ δύναται νὰ μᾶς φέρῃ εἰς ἐξαγόμενα, τοῦλάχιστον ἀρνητικὰ, θετικώτερα ὅλων τῶν ἄλλων μέχρι τοῦ γυν παραδεχθεῖσιν μεθόδων. Δι' αὐτῆς μεταφέρω τὸ ἀέριον εἰς ἀποσταγμένον ὕδωρ ἐλεύθερον ὅλων τῶν ἀλάτων, τῶν ὁποίων αἱ διαλύσεις μεμνημένοι μετὰ τὴν τοῦ ἀερίου, κατακρήμνιζοντα

ταυτοχρόνως ἐνίοτε, καὶ φέρουσιν εἰς λεκανθασμένα ἐξαγόμενα καὶ ἰδοὺ πῶς πρῶτον.

Ἐντὸς τῆς κερατίνης ἐνὸς διύλιστικοῦ σκευάσματος θέτω τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὕδωρ, τὸ ὅποιον δοκιμασθὲν προηγουμένως διὰ τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου δίδει μελανωπὸν κατακρήμνισμα. Ἐντὸς τῆς ἱελίνης σφαίρας (ballon) εἰς ἣν οἱ ἀτμοὶ συμπυκνώνονται, θέτω ὁμοίως ἀποσταγμένον ὕδωρ μεθ' ὑπερτερούσης ἀμμωνίας. — Θέτω εἰς ἐνέργειαν τὸ σκεῦμα, καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν δοκιμάζω τὸ ἐντὸς τῆς κερατίνης ὑπόλοιπον ὕδωρ διὰ τῶν ἀντιδραστικῶν. Οὐδὲν πλέον ἴχνος ὑδροθειικοῦ ἀερίου ἐνυπάρχει· εἰς δὲ τὴν σφαῖραν, τὸ ἀέριον ἐνωθὲν μετὰ τῆς ἀμμωνίας κατακρήμνιζεται διὰ τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου εἰς κατὰστασιν θειούχου μολύβδου. Τὸ βέρος δὲ αὐτοῦ ἐντελὲς ἀποξηρανθέντος μετ' ἔδωκε διὰ τοῦ ὡς εἴρηται υπολογισμοῦ, ὅτι εἰς 1000 κυβ. ἐκατοστόμετρα ἐμπεριέχονται 100 ὁμ. ὑδροθειικοῦ ἀερίου.

Πιθανὸν εἰς τὴν διύλιν τούτην νὰ μὴ εὐρίσκατο τὸ σκεῦσμα ἐρμητικῶς σφραλισμένον, καὶ ἔφυγε μέρος τι τοῦ ἀερίου· πλὴν, ἐπειδὴ ἡ σφαῖρα δὲν εἶχε ποσὴς προηγουμένως θεῖον ὑπὸ οὐδεμίαν μορφήν, τὸ μετὰ τὴν διύλιν εἰς αὐτὴν εὐρεθὲν εἶναι προφανέστατα τὸ τοῦ ὑδροθειικοῦ ἀερίου, ὅπερ μόνον ἡ δύνατο κατὰ τὴν διύλιν νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν κερατίνην εἰς τὴν σφαῖραν· ὥστε, ἀπομένει ἀποδεδειγμένον μεθ' ἑλπίδος τῆς χημικῆς βεβαιότητος, ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὕδωρ δὲν ἔχει ὑδροθειικὸν ἀέριον ὀλιγώτερον τοῦ 10 τοῖς 1/10 κατὰ ὄγκον. Ἐνεκα ὅμως τῆς ἀτελείας τῶν σκευασμάτων μου ἀναγκάζομαι νὰ λάβω εἰς τὴν παρούσαν ἀνάλυσιν ὡς πραγματικὴν ποσότητα τὴν διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐξακριβωθείσαν.

Δεύτερα ἔρευνα.

Τὴν 2 ἔρευναν ἐξετέλεσα ἀκολούθως, καὶ ἰδοὺ πῶς ἔπραξα τὴν τοῦ ποιοῦ καὶ ποσοῦ ἀνάλυσιν.

Ἀνάλυσις τοῦ ποιοῦ.

Τὸ ὕδωρ, συμπυκνωθὲν εἰς τὸ 1/4 τοῦ ὄγκου τοῦ διὰ τῆς ἐξατμίσεως, ὑπεβλήθη εἰς τὰ ἀντιδραστικὰ πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν βάσεων καὶ ὀξέων.

Βάσεις. — Ἡ μὴ, ὡς ἐρρέθη, ὑπαρξίς τῶν ἀνθρακικῶν ἀλάτων ἀποκλείει, κατὰ τὸν Thenard, τὴν ὑπαρξίν τῆς Στροντζιανῆς εἰς τὰ ὕδατα. — Δοκιμασθέντα δὲ διὰ τῶν ἀντιδραστικῶν

Τὸ χλωρυδρικό οὐδ' ἔδωκεν οὐδέν.

Ἡ ὑδροθειικὴ ἀμμωνία οὐδέν.

Τὸ βυρσοδεψικόν οὐδ' (noix de galle) οὐδέν.

Τὸ ὑδροκυανικόν κάλλιον (cyanoferrure de potassium) οὐδέν.

Ἡ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ K. Gresenius ἐκτελεσθεῖσα ἐξέτασις ἔδωκεν ἀρνητικὰ ἐξαγόμενα ὡς πρὸς τὴν εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο ὑπαρξίν φωσφορικῶν ἀλάτων.

Σημ. — Ἰδοὺ δι' ἰδιαιτέρως μου πείρας ποῖαν ἔχει χημικὴν αἰσθαντικότητα ἡ μέθοδος τοῦ K. Gresenius — Ἐκτὸν σταγόνες ὕδατος, 2 σταγόνες

νες ὑδροχλωρικοῦ ὀξέως· εἰς σταγόνων χλωροῦχου σιδήρου· 2 σταγόνες φωσφορικοῦ καλλίου· 1 ὀξύκον· ὅξυ δίδουσι πάντοτε λευκὴν κροκιδωτὴν (Floconnex) ὑποστάθμην.

Ἡ κυστικὴ πότασις δίδει ἐπισηπτόν κατακρήμνισμα τὸ ὅποιον συγχθὲν ἐπὶ τοῦ στραγγιστηρίου (filtre), διαλυθὲν ἐκ νέου καὶ δοκιμασθὲν διὰ τῆς ἀμμωνίας καὶ φωσφορικοῦ καλλίου, δίδει λεπτὴν κροκιδωτὴν ὑποστάθμην.

Τὸ ἐκ τοῦ στραγγιστηρίου ἐξαχθὲν καθαρὸν τῆς μαγνησίας ὕδωρ δοκιμασθὲν πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς ἀργίλου μετὰ τῆς κυστικῆς ἀμμωνίας συγχλωρούχου ἀμμωνίας, οὐδέν.

Ἡ θειικὴ βρεῖα, οὐδέν.

Ἡ ὀξυλικὴ ἀμμωνία, ἀφθονον λευκὸν κατακρήμνισμα.

Ἡ χλωροῦχος πλατίνης, οὐδέν.

Τὸ ἄλλο τοῦ ὕδατος τούτου εἰς τὸ οἰνόπνευμα δίδει φλόγας κιτρίνους.

Συμπέρασμα. — Τὸ ὑπ' ἐρευνον ὕδωρ λοιπὸν ἔχει βάσεις μόνον τὴν Σόδα, τὴν Τίταρον, ὀλίγην Μαγνησίαν.

Οξέα. — Ἐκτὸς τῶν διὰ τῶν προαναφερθέντων ἐργασιῶν ἀποκλεισθέντων ὀξέων, καὶ τῶν μὴ πόποτε εἰς τὰ ἱεματικά ὕδατα εὐρίσκομένων, προχωρῶ εἰς τὰς ἀκολούθους δοκιμασίας.

Ἡ χλωροῦχος βρεῖα· ὕδροχλωρικὸν ὅξυ δίδει ἀφθονον κατακρήμνισμα ὅπερ συνάξω ἐπὶ στραγγιστηρίου.

Εἰς τὸ οὕτω ἐξαχθὲν διὰ τῆς βρεῖας ὕδωρ προσθέτω ἐτι περιπλέον αὐτῆς, οὐδέν.

Ἀφαιρεθέντων οὕτω τῶν θειικῶν ἀλάτων δοκιμάζω.

Διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, λευκὴ θρομβώδης ὑποστάθμην εὐδιάλυτος διὰ τῆς ὑγρᾶς ἀμμωνίας.

Συμπέρασμα. — Εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο ἐνυπάρχουσι μόνον τὸ θειικόν καὶ ὑδροχλωρικόν ὅξυ.

Ἀνάλυσις τοῦ ποσοῦ.

500 γραμμάρια ὕδωρ ἐξατμισθὲν, καὶ τοῦ ὑπολείμματος ξηρανθέντος εἰς 100 θερμοκρ., ζυγίζει γραμμάρια 4, 35. Τὸ ὑπόλειμμα ἐπλύθη δι' ἐπὶ τούτου ἐτοιμασθέντος οἰνοπνεύματος, τὸ ὅποιον ἀφῆρεσε μόνον τὰ χλωροῦχα ἄλατα. Τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ στραγγιστηρίου ὑπόλειμμα ἐπλύθη πάλιν δι' ἀποσταγμένου ὕδατος, ὅπερ ἀφαιρεῖ τὰ θειικά ἄλατα.

Ἡ πρώτη οἰνοπνευματικὴ διάλυσις δοκιμασθεῖσα δὲν δεικνύει ἴχνη θειικῶν ἀλάτων.

Ἡ δεύτερα δοκιμασθεῖσα δὲν δεικνύει ἴχνη χλωρούχων ἀλάτων.

Τὸ ὑπόλοιπον ἐπὶ τοῦ στραγγιστηρίου ἐκτεθὲν εἰς ἐρυθρὰν θερμοκρασίαν ζυγίζει 0,03 εἶναι πιθανὸν ἴχνη χάλυκος.

Πρῶτη διάλυσις. — Διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου προσδιορίζω τὸ ὀλικὸν ποσὸν τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέως ἀφοῦ ἀποξηρανθῇ ὁ χλωροῦχος ἀργυρὸς εἰς ἐρυθρὰν θερμοκρασίαν· προσδιορίζω δὲ διὰ τῆς ὀξυλικῆς ἀμμωνίας τὴν τίτανον ἀφοῦ ἐκθέσω τὸ

ζημα εἰς ἐρυθρὰν θερμοκρασίαν μετατρέπων αὐτὸ εἰς ἀνθρακικὴν τίτανον.

Δεύτερα δαίλυσιν. — Διὰ τοῦ χλωρούχου βρεῖας προσδιορίζω τὸ ὅλον τοῦ θειικοῦ ὀξέως εἰς κατὰστασιν θειικῆς βρεῖας. Ἀφαιρὼν ἀκολούθως τὴν εἰς τὴν διάλυσιν ἀπομεινῶσαν βρεῖαν, προσδιορίζω τὴν τίτανον διὰ τῆς ὀξυλικῆς ἀμμωνίας, ὡς ἄνωτέρω, ἔπειτα τὴν μαγνησίαν.

Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἐργασίας πρὸς ἀποφυγὴν λαθῶν ἕκαμα διπλάς δοκιμὰς ἐπὶ διαφόρων ποσῶν τοῦ αὐτοῦ μίγματος ἀλάτων· ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ἐξαγομένων ἦτον ἀνεπαίσθητος καὶ ἔλαβον τὸν μέσον ὅρον. Ἀνάγων ἔπειτα τὰ πάντα εἰς 100 γραμμάρια τοῦ πρώτου υπολείμματος τῆς ἐξατμήσεως εὐρίσκω τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν.

Εἰς 100 γραμμάρια υπολείμματος ἐμπεριέχονται, θειικόν ὅξυ γραμ. 38. τίτανος (τῶν θειικῶν ἀλάτων) γραμ. 4, 5. μαγνησία (τῶν θειικῶν ἀλάτων) γραμ. 0,3· χλωρυδρικό οὐδ' γραμ. 3, 9. τίτανος (τῶν χλωρούχων) 1, 3.

Ἀπομένει ἡ σόδα ἥτις (τῶν ἐτέρων γνωστῶν) δύναται εὐκόλως νὰ προσδιορισθῇ διὰ τοῦ υπολογισμοῦ τῶν χημικῶν ἰσοδυνάμων.

Οὕτως ἔχομεν εἰς γραμ. 100 υπολείμματος 0,03, Ti. O. — 11, 0,03; MgO — 1, 0,03; SdO — 55, X. Ti. — 2,5, X SdO — 4 — Εἰς ταῦτα δὲ πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ 3 ἢ 4 ταῖς 0/0 χάλυκος καὶ ὀργανικῶν οὐσιῶν.

Παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἐλλείπον 25 τοῖς 0/0 εἶναι ὕδωρ μὴ ἐντελὲς ἐξατμισθὲν εἰς τὸ πρῶτον ὑπόλειμμα, ὡς ἐβεβαιώθη τούτο δι' ἰδιαιτέρου πειράματος, ἐνῶ τὰ ἴζηματα τῶν ἰδιαιτέρων ἀπομεινῶντων ὀξέων καὶ βάσεων ἐζυγίσθησαν ἀφοῦ ὑπέκυψαν προηγουμένως εἰς τὴν ἐρυθρὰν θερμοκρασίαν. Ὡστε ἀφαιροῦντες τὸ 1/4 τοῦ πρώτου υπολείμματος τῶν 500 γραμ. ὕδατος, ἀπομένει ὑπόλοιπον περιεχόμενον τὸ πραγματικὸν ποσὸν τῶν ἀλάτων. Ἀνάγοντες δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἀνω προσδιορισθεῖσαν ἀναλογίαν, καὶ ἀναφέροντες τὰ πάντα εἰς 1000 ἐκατοστόμετρα τοῦ ὑπ' ἐρευναν ὕδατος, φθάνομεν εἰς τὸ ἀκόλουθον ἐξαγόμενον.

Ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἀναλύσεως.

1000 κυβικὰ ἐκατοστόμετρα τοῦ ὕδατος τοῦτου ἐμπεριέχουσιν εἰς διάλυσιν ὁμ. 130 ὑδροθειικοῦ ἀερίου, δίδουσιν ὑπόλειμμα στερεῶν οὐσιῶν γραμ. 6,50 συγκεῖμενα ἐκ τῶν ἐφεξῆς ἀλάτων.

Θειικὴ τίτανος	0,91
Θειικὴ μαγνησία	0,09
Θειικὴ σόδα	4,73
Χλωροῦχος τίτανος	0,21
Χλωροῦχος σόδας	0,34
	6,31
	20

Χάλυξ καὶ ὀργανικαὶ οὐσίαι
ΣΗΜ. Α'. Κατὰ συνάπειαν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ K. Λάνδερερ καὶ Τυπάλδου ἐδοκίμασα καὶ δι' ἰδιαιτέρων πειραμάτων, πλὴν ἅπαντα ἀπεφάνθησαν

ἀρνητικῶς, ὥστε ἰώδιον ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο, ἐπαισθητὸν εἰς τὰ χημικὰ ἀντιδραστικά.

ΣΗΜ. Β'. Ἄν καὶ ἡ πρώτη ἐρευνα τῆς ἀναλύσεως ἐδῶκεν ἐξαγόμενον τὴν μὴ ὑπαρξίν ὑπερτερουμένων ἀνθρακικῶν ἀλάτων, ἐκ τῆς ιδέας ὅμως πηγάζει ὅτι ἐνυπάρχουσιν ἔχνη τινα, καὶ ταῦτα φυσικῶ τῷ λόγῳ συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸ ἀνωμνησθὲν προσδιορισθὲν ποσὸν τῆς θεικῆς Σόδας.

ΣΗΜ. Γ'. Ὑπάρχουσι κατὰ δυστυχίαν διάφορα συστήματα ἑλληνικῆς ὀνοματολογίας. Εἰς τὴν διατριβήν μου ταύτην ὤφειλον νὰ μεταχειρισθῶ τὴν συνήθως ἐν χρήσει ἐν τῇ Ἑλλάδι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Τ. ΠΙΝΙΑΤΟΡΗ.

ΝΕΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πλοιάρχου Φραγκλίνου (*).

—ooo—

Πρὸ δώδεκα περίπου ἐτῶν, ἦτοι τὴν 17 Μαΐου 1845, ὁ πλοίαρχος Ἰωάννης Φραγκλίνος ἀπέπλευσεν, ὡς γνωστὸν, ἐξ Ἀγγλίας, ἐπὶ τῶν πλοίων Ἐρέβου καὶ Φρίκης καὶ ἑκατὸν τριάκοντα ὀκτὼ γενναίων συνεταίρων, διὰ τὴν ὀλέθριον ἐκείνην ἀρκτικήν ἐκστρατείαν, ἀρ' ἧς δὲν ἐπέστρεψαν πλέον. Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὰ πλοία ταῦτα ἐφάνησαν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ Δέβις, προσκολλημένα ἐπὶ τοῦ πάγου, καὶ περιμένοντα νὰ διαβῶνται ὅπως χωρήσωσιν εἰς τὰ πρόσω. Τὸ ἐπόμενον δ' ἔτος, ἐπεὶ οὐδεμία εἰδησις εἶχε φθάσει περὶ αὐτῶν, σπουδαῖοι ἠγέρθησαν φόβοι περὶ τῆς σωτηρίας των, καὶ τότε ἤρξαντο αἱ μακραὶ ἐκείναι ἀλλ' ἀτελεσφόρητοι ἐρευναί, κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβον μέρος πλείους ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ἀτρομήτων ἀνδρῶν δὴ ἐκ τῶν μεγαλητέρων ἐθνῶν τῆς ὑψηλῆς, ἐφελεύσαντες τὰς συμπαθείας ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Δώδεκα ἐκστρατεῖαι, δι' αἷς ἐδραπανήθησαν εἰκοσιτέσσαρα ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐγένοντο πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἐλλειπόντων πλοίων, ἀλλ' οὐδὲ ἔχνος τούτων εὐρέθη πώποτε.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1851 ἔτους, ἀνεκαλύφθησαν ἔχνη τινὰ τῶν ἐξερευνητῶν ἐκείνων πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Ρίλεϋ καὶ τῆς νήσου Βίτσης, ἐνθα μέρος αὐτῶν, κατὰ τὰ φαινόμενα, διήλθε τὸν χειμῶνα τοῦ 1846—1847. Ἰχνη ἐγκαταλειμμένου κήπου καὶ διάφορα λείψανα μικροῦ στρατοπέδου, παρῆσαν ἱκανὰ δείγματα εἰς τοὺς ἀνακαλύψαντας

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΑ. Τὸ ἀνωτέρω περιεργὸν ἄρθρον ἐγράφη τὸ παρὲν ἔτος, κατὰ παραδρομήν δὲ δὲν ἐδημοσιεύθη μέχρι τῆς σήμερον. Φρονούμεν ὅμως ὅτι τοῦ ἐντευχόμενου θέλει εἶτι μᾶλλον τέρπει ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ, καθόσον ἡ δημοσίευσίς συμπίπτει σχεδὸν μετὰ τῆς πρὸ μικροῦ ἐλεύσεως εἰς τὴν Ἀνατολήν τῆς χήρας τοῦ Φραγκλίνου.

ταῦτα ὅτι ἡ μικρὰ συνοδία διέτριψεν ἐκεῖ ἐν ἀνέσει, καὶ ἀπῆλθεν ἐν καλῇ καταστάσει.

Πέντε ἔτη μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των, ἦτοι τὸ 1850, συνοδία ἐκ τεσσαράκοντα λευκῶν, οὔτινες ὑποτίθεται ὅτι ἦσαν τὸ πλήρωμα τοῦ Φραγκλίνου, παρετρήθησαν παρὰ τῶν Ἑσκιμῶν πλησίον τῆς Οὐίλλιαμς Λάνδ, ὁδεύοντες πρὸς μεσημβρίαν. Ἀρχτὰ πλοῖα εἶχον ἐγκαταλειφθῆ, ἴσως δὲ καὶ ἀπολεσθῆ. Οὗτοι διευθύνοντο κυρίως πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν ἡπειρον. Ἐκτοτε ὁ Δόκτωρ Ρέ (Dr Rae) ἐπεμψεν εἰς Ἀγγλίαν τὰ λείψανα συνοδίας τινος, ἧτις εἶχε φθάσει πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Back River, ἀλλ' εἰκάζεται ὅτι αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι δύο συνοδίαι, δὲν ἦσαν εἰμὴ μία καὶ ἡ αὐτὴ διότι ἐκ τῶν ἐκστρατειῶν αἰτίνες ἐγένοντο πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἀπολεσθέντων ταξιδιωτῶν, ἡ διὰ χηρᾶς ἀναχωρήσασα κατέβη διὰ τοῦ Μακκένζι ποταμοῦ ἐκ τοῦ Great Slave lake εἰς τὸν ὠκεανόν. Ὅθεν, ἐὰν ἐπροχώρουν διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Back River, δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἤθελον εὑρεῖ τοιαῦτα ἔχνη τῶν τεσσαράκοντα λευκῶν, ὥστε νὰ ἀνακαλύψωσι καὶ διασώσωσιν αὐτοὺς.

Ὁ πλοίαρχος Μάκκλουρ εἶδε παλαιὸν μετάλλινον κομβίον, φερόμενον ὡς ἐνώτιον ὑπὸ τινος ἀρχηγού, εἰπόντος ὅτι προήρχετο ἀπὸ λευκοῦ ὑπὸ τινος Ἑσκιμῶ φονευθέντος, καὶ ἀποπλανηθέντος ἐκ τινος συνοδίας, ἧτις ἀποβιβάσθη εἰς Πόρτ Οὐάβρεν, εἶχε κτίσει ἐκεῖ οἰκίσκον, καὶ προχωρήσει ἀκολούθως εἰς τὰ ἐνδότερα.

Ὁ δόκτωρ Ρέ ἐπληροφορήθη παρὰ τῶν Ἑσκιμῶ, οὔτινες ἐγνώριζον τοῦτο ἀπὸ αὐτόπτας συντρήφους των, ὅτι τριάκοντα λευκὰ σώματα εἶχον εὐρεθῆ νεκρά ἐν τῇ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Back River γῇ, πέντε δ' ἕτερα ἐν τῇ νήσῳ Μοντρεάλ, ὅτι εἶχον κτίσει ἐκεῖ καλύβας, καὶ ὅτι οἱ λευκοὶ, πρὶν ἀποθάνωσιν, ἔφαγον τινὰς ἐκ τῶν συντρήφους των. Συνεπεία τῆς εἰδήσεως ταύτης ὁ Κ. Ἀνδερσον ἐφθασε μόνον μέχρι τῆς νήσου Μοντρεάλ, ἐνθα πάμπολλα ἔχνη ἀπεδείκνυντο ὅτι τὰ ἐλλείποντα πληρώματα εἶχον διαμείνει ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν εὑρεν οὔτε πτώματα, οὔτε τάφους, οὔτε προσήγγισεν παντελῶς τὴν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Back River γῆν.

Ὁ πλοίαρχος Πέννυ ἐπληροφορήθη ὡσαύτως παρὰ τῶν περὶ τὸν Back River οἰκούντων Ἑσκιμῶ, ὅτι πρὸ τινῶν ἐτῶν, τινὲς ἐκ τῆς φυλῆς των εἶχον ἐπισκεφθῆ μίαν μεγάλην συνοδίαν λευκῶν, οὔτινες ἔζων ἐντὸς μεγίστης σκηνῆς (ὁ Φραγκλίνος εἶχεν ἀκριβῶς μίαν τοιαύτην), καὶ ἐτρέφοντο ἐκ κρέατος ἐλάφου. Μετὰ τινὰς μῆνας οἱ Ἑσκιμῶ ἐπεσκέφθησαν ἐκ νέου τὴν σκηνήν, ἀλλὰ δὲν εὑρον εἰμὴ δύο μόνον λευκοὺς· καὶ τὶς μέθυρος ἐξ αὐτῶν εἶπε (κατόπιν ὅμως ἠρνήθη) ὅτι τινὲς ἐκ τῶν συντρήφους του ἐφόνευσαν αὐτοὺς τοὺς δύο λευκοὺς. Λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι τοὺς Ἑσκιμῶ οὔτινες ἀνέφεραν ταῦτα τῷ πλοιάρχῳ Πέννυ, μετέφεραν οἱ σύντροφοί των ἐντὸς ὀκτὼ ἐλκύθρων, μακρὰν εἰς πεντακοσίων μιλίων ἀπόστασιν. Προσθέτει δὲ ὁ πλοίαρχος Πέννυ ὅτι οἱ Ἑσκιμῶ οὗτοι, μεθ' ὧν

διετρήσας φιλικῶτάτας σχέσεις ἐπὶ εἰκοσιτρία ἔτη, ἀνεχώρησαν αἰφνης μὲ τρόπον ὅλως ἀνεξήγητον.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ γεγονότα, ἀποδεικνύοντα ὅπως ἀριθμῶς ὅτι τινὲς τῶν συνεταίρων τοῦ Φραγκλίνου ἦσαν ζῶντες μέχρι τοῦ 1850 ἔτους, ἦτοι πέντε ἔτη μετὰ τὴν ἐκστρατείαν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐτρέφοντο ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐκ τοῦ κυνηγίου καὶ τῆς ἀλίσιας κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἑσκιμῶ. Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι μόνον εἰς ἐν μέρος, ἐκ τοῦ μεγάλου διαστήματος ὅπερ διέτρεξεν ὁ Φραγκλίνος, ὑπάρχει πιθανότης εὐρέσεως ἱχνῶν τινῶν τῶν ἀπολεσθέντων, καὶ τὸ μέρος τοῦτο εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπερ ποτὲ δὲν ἐξερευνήθη, καὶ τέλος ὅτι μία μόνη πιθανότης ὑπάρχει περὶ ἀνευρέσεως ὀλίγων, ὀλιγίστων μάλιστα, ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Φραγκλίνου ζώντων εἰσέτι. Ἡ πιθανότης αὕτη εἶναι ὅτι οἱ τελευταῖοι ἐπιζήσαντες ἐξ αὐτῶν, εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην εὐρεθέντες, προσεκολλήθησαν εἰς τοὺς Ἑσκιμῶ, καὶ ὅτι ἴσως ζῶσιν εἰσέτι μετὰ τῶν αὐτοχθόνων μὴ δυνάμενοι ν' ἀπέλωσι, καὶ περιμένοντες βοήθειαν παρὰ τῶν συμπατριωτῶν των.

Εἰς τὴν πιθανότητα ταύτην ἱκανὰ διδόμενα διδούσιν ὑπόστασιν. Ὁ Φραγκλίνος εἶχε γράψει ἴσως προφητικῶς· «ὅπου οἱ Ἑσκιμῶ δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἶναι βεβαίως ἐπόμενον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ Εὐρωπαῖοι δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐφ' ἱκανὰ ἔτη.» Καὶ αὐτὸς ὁ δόκτωρ Κέν (*), παρ' ὀλίγον ἐλάβαν παρόμοιον μέτρον. «Λίαν εὐχαρίστως, ἀναφέρει οὗτος, ἐὰν τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους καθήκοντά μου μοι τὸ ἐπέτρεπον, ἤθελα ζητήσαι ἄσυλον παρὰ τοῖς Ἑσκιμῶ τοῦ Σμιθ Στρέτ, καὶ ἔτα βέ. Δύνανται ἴσως νὰ φανῇ παράδοξον, οὐχ ἥττον ὅμως εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν λαῶν τούτων ἐβλέπομεν μὲ ὄμμα καὶ φρόνησιν, οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ἐν ἀνέσει μὲ τὰ ἀτελῆ μέσα τῆς ὑπαρξεως των, καὶ ἀπητούντο ὅλαι αἱ ἡθικαὶ καὶ φυσικαὶ μου δυνάμεις ὅπως ἐμποδίσω τοὺς συνεταίρους μου τοῦ νὰ λειποτακτῶσιν εἰς τὰς κατοικίας τῶν Walrus· ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος εἶχον κατὰ νοῦν νὰ ἀναλάβω τὴν ζωὴν τῶν Ἑσκιμῶ, ἐὰν ἡ θεία πρόνοια δὲν εὐκόλυνε τὴν λίαν ἀκροσφαλῆ διάσωσίν μας.»

Τίς δύναται λοιπὸν νὰ εἴπῃ ὅτι ἐὰν ὁ δόκτωρ Κέν ἤθελε πράξει τοῦτο, εἴτε αὐτὸς εἴτε ἄλλος τις τῶν γενναίων συνεταίρων του δὲν ἤθελον ἀποδοθῆ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρίδα των;

Αὗται εἰσὶν αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν ὁ πλοίαρχος Βέτ-φορντ Πίμ, ὁ Δόκτωρ Κίγκ, καὶ διάφοροι Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοὶ ἐκ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰς ἀρκτικὰς ἐκστρατείας στηρίζοντες, ἔχουσιν ἐλπίδας ὅτι, διὰ μιᾶς τελευταίας ἐκστρατείας δύνανται νὰ σώσωσι τοὺς ἀπώλιστα ἔνα ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Φραγκλίνου, ἢ καὶ περὶ τούτου οὐδεὶς δύ-

(*) Ἀμερικανὸς ἱατρὸς ἐκστρατεύσας εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ Φραγκλίνου. Ἀπῆλθε δὲ πρὸ 2 ἐτῶν.

ναι ν' ἀμφιβάλλῃ) νὰ βεβαιωθῶσι θετικῶς περὶ τῆς τύχης τῶν ἀπολεσθέντων, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως μέρους τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα βεβαίως οὗτοι πρέπει νὰ κατέλιπον. Ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπίσης βάσεων στηρίζομένη ἡ ἀτυχὴς Κυρία Φραγκλίνου, ἔγραψεν ἀναφοράν, ζητοῦσα νὰ γείνηται μία τελευταία ἀρκτική ἐκστρατεία πρὸς ἀναζήτησιν τῶν πρώτων καὶ μόνων μαρτύρων τῆς Ἀρκτοῦ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους· ἢ ἀλλ' εἰς τὴν ἀναφοράν ταύτην ὁ λόρδος Πάλμερστον ἀπήντησεν ἀρνητικῶς, καὶ ἀποῦ ἡ πρὸς ἐκστρατείαν ὥρα τοῦ χρόνου εἶχε παρέλθει.

Ἀλλ' ἡ γενναῖος Κυρία Φραγκλίνου δὲν ἀπεθαδύνθη ἐκ τῆς ῥητῆς ταύτης ἀρνήσεως τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὰ μεγάλα προσκόμματα αὐτῆς ἐκώλυνον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ εὐγενοῦς σκοποῦ τῆς δὲν ἴσχυσαν νὰ μεταβάλλωσι τὴν ἀποφασίν της. Πωλήσασα ὅλα τὰ ἐν τῇ Ἀουστράλιᾳ κτήματά της καὶ συλλέξασα πάντα τὰ λείψανα τῆς περιουσίας της, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ καὶ τὴν τελευταίαν ἀπόπειραν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀτυχοῦς συζύγου της· καὶ ἐπειδὴ τὰ συλλεχθέντα χρήματα ἐκ τῆς περιουσίας της δὲν ἐπῆρκαν, ἀπετάθη πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀγγλίας, ἐξαιτουμένη τὴν συνδρομὴν τοῦ πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις της μεγάλου τούτου ἐπιχειρήματος.

Ἡ προθυμία μεθ' ἧς καὶ Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς γενναίας ταύτης γυναικός, εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου. Ἐντὸς βραχείου χρόνου τὸ ἀναγκαιὸν ποσὸν συνήχθη, καὶ δι' αὐτοῦ ἠγοράσθη μικρὸν ἀτμόπλοιο, δι' οὗ καὶ μόνου ἐπιχειρήσεται ἡ κινδυνώδης αὐτὴ ἐκστρατεία. Τὸ ἀτμόπλοιο τοῦτο φέρει ὀνομαζόμενον, ἂν καὶ μικροτέρας τῶν 200 τόνων χωρητικότητος, εἶναι στερεωτάτης κατασκευῆς, δυνάμεται ν' ἀνθέξῃ κάλλιστα εἰς τὴν προσβολὴν τῶν κολλοειδῶν ἐπιπλεόντων πάγων (ice bergs). Τὸ λοστιαῖον ἐπιπλεόντων πάγων ἐξ ἐθελοντῶν, πλοῖα πλήρωμά του σύγκειται κυρίως ἐξ ἐθελοντῶν, πλοῖαρχος δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἀρκτοῦ, ὅστις, οὐ μόνον θαλασσοπόρος τῆς Ἀρκτοῦ, ὅστις, οὐ μόνον χρηματικῶς συνέδραμεν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ προθύμως ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς λίαν ἐντίμου μὲν, ἀλλ' εἰς τὸν κίνδυνον ταύτης ἐκστρατείας, καὶ ἐπακρον κινδυνωδестаύτης τὴν φορὰν, ἐγίνωσκε κάλλιστον ἀναχωρῶν βοήθειαν ἔχει νὰ ἐλπίζῃ πλέον ὅτι οὐδεμίαν βοήθειαν ταύτης πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀτυχοῦς Φραγκλίνου οὐσης τῆς τελευταίας.

Τὸ φέξ, ἐφωπλισμένον μεθ' ὅλων τῶν ἀναγκαίων τῶν ἀρκτικῶν τούτων πλοῦν, ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀγγλίας τὴν 1 Ἰουλίου, τοῦ τρέχοντος ἔτους (1857), συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν εὐχῶν ἀπειρατούς, οὔτινος ἡ συγκίνησις ἦτο μεγίστη, βλέποντος τὰ γενναῖα ταῦτα τῆς Ἀγγλίας τέκνα τοῦτον προθύμως ἀπερχόμενα, μετὰ προφανή κίνδυνον τῆς ὑπαρξεως των, πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀτρομήτου συνεταίρου, περὶ τῆς ἀνευρέσεως τοῦ ὁποίου ὁ

πῆρχεν ἀμυδρὰ μόνον ἐλπίς μετὰ παρέλευσιν 11 ὧρων ἐτῶν.

Οὐδεμία περιγραφή δύναται νὰ δώσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν κακουχιῶν καὶ τῶν κινδύνων εἰς ἃς ὑπόκεινται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν οἱ θαλασσοπόροι εἰς τοὺς πάγους τῆς Ἀρκτου. Ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ σκίμ-ποδὸς μας, τοὺς πόδας ἔχοντες ἐπὶ μαλακοῦ τάπητος καὶ ἀπέναντι τοῦ πυρὸς τῆς ἐστίας ἀναγι-νόμενοι, τὰ συμβάντα τῶν ἀρκτικῶν θαλασσο-πόρων, ἀδυνατούμεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὸ μέγεθος τῆς θυσίας καὶ τῶν ταλαιπωριῶν εἰς ἃς ὑποβάλλονται οὗτοι ἐκουσίως χάριν τῆς ἐπιστήμης, ὅπως χορηγήσωσιν εἰς ἡμᾶς ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ, ἀκριβῆ καὶ ζωηρὰν εἰκόνα τῶν ἀνεξερευνήτων ἐκεί-νων πεδίων τοῦ πόλου, ὅπου πᾶσα βλάστησις ἐκ-λείπει, καὶ ὅπου ὁ ἄνθρωπος μεμονωμένος καὶ ἀπο-μεμαχρυσμένος χιλιάδας μιλίων ἀπὸ τῶν ὁμοίων του, μόνος ἐν μέσῳ τῶν παγωμένων ἐκείνων ἐρή-μων, ἀπὸ μόνου τοῦ δημιουργοῦ ἐλπίζει ἀντίλη-ψιν, καὶ ὡς μόνον ἀνταμοιβὴν τοῦ ἔχει τὴν συνεί-σθησιν ὅτι συνετέλεσε, διὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἐκυ-τοῦ ζωῆς, εἰς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κύκλου τῶν ἀν-θρωπίνων γνώσεων.

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἀρκτικῶν θαλασσοπόρων οἵτινες ἐπορεύθησαν ἀπώτερον τῶν ἄλλων πρὸς Ἀρκτον, διεξερευνήσαντες χιλιάδας τινὰς μιλίων ἀγνώτων μέχρι τοῦδε γαιῶν, διακρίνονται κυρίως δύο· ὁ δόκτωρ Ρέ (Doctor Rae) καὶ ὁ δόκτωρ Κέν (E. K. Kane). Νομίζομεν δὲ ὅτι πρῶτονθεν εὐχέρειαν ἔργον, σημειοῦντες ἐν ὀλίγοις ἐνταῦθα, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Πανδώρας*, βιογρα-φικὰς πληροφορίας περὶ τῶν γενναίων τούτων τέ-κνων τῆς ἐπιστήμης, ὧν ὁ μὲν τελευταῖος (Doctor Kane) ἔπαισε θύμα τῆς ἀρσιωτέως του, τελευ-τήσας κατὰ τὸ παρελθὸν φθινόπωρον ἐν Ἀδάνῃ τῆς νήσου Κούδας, εἰς τὸ θερμὸν κλίμα τῆς ὁποίας εἶχε μεταβῆ πρὸς θερμπεῖαν στηθικῆς νόσου, ἣν ἀπέ-κτησεν εἰς τὰ πάγη τοῦ Πόλου, καὶ ἥτις ἔφερεν αὐτὸν προῶρως εἰς τὸν τάρον, μόλις τὸ 35 ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγοντα· ὁ δὲ πρῶτος (Dr Rae) ἐπι-ζει εἰσέτι, ὅπως προσθέσῃ ἵσως νέας δάφνας εἰς τὸν στέφανόν του, καὶ ἀποκτήσῃ νέα δικαιώματα εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, διὰ τῆς ἀνακάλυψος νέων ἀγνώστων τόπων.

Ὁ δόκτωρ Ρέ ἐγεννήθη εἰς τὰς πρὸς βορρᾶν τῆς Σκωτίας Ὀρκάδας ἢ Ὀρεινὰς νήσους (Orkney Islands) κατὰ τὸ 1813 ἔτος, κατὰ δὲ τὸ 1833 με-τέβη ὡς χειρουργὸς εἰς Ἐδιμβούργον μόλις τὸ εἰκο-στὸν τῆς ἡλικίας του ἄγον ἔτος, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν προσεκολλήθη εἰς τὴν ἐταιρείαν τοῦ κόλπου τοῦ Χόδσων, ἐνθα μετέφερε καὶ τὴν κατοικίαν του. Εἰς τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον τόπον, ὅστις εἶναι παγωμένος ἐπὶ ἐννέα ἢ δέκα μῆνας εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, καὶ χωρὶς καὶ ἔχον πολυτιμὸν νὰ ἀπνηυθῇ, ὁ νέος Ρέ διήνυσεν τὰ καλλίτερα 10 τῆς ζωῆς του ἔτη θηρεύων καὶ διατρίβων μετὰ τῶν Ἰνδῶν. Ἡ θυσία τοῦ αὐτοῦ μετρίως ἀντημείβη διὰ τῆς τερα-στίας ἀναπτύξεως τῶν σωματικῶν του δυνάμεων

καὶ τῆς ἀποκτήσεως τῶν μᾶλλον ἀναγκασιούτων εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον γνώσεων, τοῦτέστι τῆς διευθύνσεως τῶν λέμβων, καὶ τῆς πείρας τοῦ κωνηρίου. Τοιαύ-την διάγνιν ζωὴν, συνείθισε βεθμηδὸν νὰ περιπατῇ τεσσαράκοντα πέντε μέχρι πενήκοντα μίλια καθ' ἑκάστην, χωρὶς ν' ἀπνηυθῇ, ἐνίοτε δὲ ἐπεριπά-τησε καὶ μέχρις ἑξήκοντα.

Ἡ πρώτη ἀρκτική του ἐκστρατεία ἔλαβε χώραν τὸ 1846, ὅτε διεχείμασε μετὰ δώδεκα ὁπαδῶν εἰς τὸν κόλπον Repulse, εἰς μίαν λίθινον μὲν κατοικί-αν, ἀλλ' ἄνευ ζωοτροφιῶν. Ἡ μικρὰ συνοδία ἔ-ζει διὰ τῆς θήρας, ἀλλ' ἡ μεγίστη δυσκολία ἦτο ἡ προμήθεια ὀλίγων χορτῶν καὶ ξύλων διὰ τὴν προε-τοιμασίαν τῆς τροφῆς των. Ἐπὶ δώδεκα μῆνας ἡ διὰ πυρὸς θέρμανσις ἦτο εἰς αὐτοὺς ἀγνωστος πο-λυτέλεια. Τὸ ἐπόμενον δ' ἔαρ ὁ δόκτωρ Ρέ ἐπε-χείρησεν ἐτέραν ἀρκτικὴν ἐκστρατείαν, ὅπως ἐξα-κριβώσῃ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀκτῶν, καὶ ἐν διαστή-ματι ἐνὸς θέρους κατάρθωσεν νὰ περιγράψῃ ἀκρι-βῶς ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ 600 μιλίων καὶ ἐπέκεινα ἀκτὴν, ἀπὸ τοῦ κόλπου Λόρμαν μέχρι τοῦ στε-νοῦ τῆς Μανίας καὶ Ἑκλίας.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1848 ὁ δόκτωρ Ρέ ἐπεχεί-ρησε τὴν πρώτην του ἐκστρατείαν πρὸς ἀναζήτη-σιν τοῦ πλουάρχου Φραγκλίνου, συνοδεύσας τὸν Κύριον Ἰωάννην Ριχάρδον εἰς τὴν μακρὰν καὶ ἀνω-φελῆ τὴν ἐκστρατείαν, ἥτις ἀνεγενώθη τὸ ἐπελθὸν θέρος ὑπὸ τοῦ Κ. Ρέ, ἀλλ' ἄνευ εὐαρεστοτέρου ἀ-ποτελέσματος.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐτίμησεν αὐτὸν κατὰ τὸ 1850, δοῦσα αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν τῆς νέας ἐκστρα-τείας πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Φραγκλίνου, καὶ ἀφῆ-σας αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ ἐκλέξῃ κατὰ βούλησιν τὸ προσφορώτερον μέρος διὰ τὴν ἀναζήτησιν ταύτην. Οὗτος ἐξέλεξε τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Οὐλάστων, καὶ Βικτώρια Λάνδ, ἐρευνήσας αὐτὰς ἐπιμελῶς, ἀλλ' ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος. Μόνον δὲ ἀ-μοιβὴν τῶν κόπων του ἔσχε τὴν προσθήκην εἰς τὸν χάρτην 700 μιλίων ἀγνώστου γῆς. Ὀλίγι-στοι δύναται νὰ ἐννοήσωσι τὸ μέγεθος μιᾶς τοι-αύτης ἐπιχειρήσεως. Ἦναγκασμένοι νὰ ζῶσιν ἀπο-κλειστικῶς διὰ τῆς θήρας ζῶων καὶ αὐτῶν σπανίων ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ διατελοῦντες ἐπὶ μακροὺς μῆ-νας ἄνευ πυρὸς εἰς κλίμα ἐνθα τὸ θερμόμετρον πα-γώνει, ὑποχρεούμενοι νὰ βραδίῳσι ταχέως φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν βρεῖαν τῶν ἀποσκευῶν, οἱ ἀρκτι-κοὶ οὗτοι θαλασσοπόροι δικαίως πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ αἵωνος. Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐκ-στρατείας ταύτης ὁ δόκτωρ Ρέ ἐπεριπάτησε 1000 περίπου μίλια, ἥτοι περὶ τὰ 27 1/2 μίλια τὴν ἡμέραν, σύρων πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκλυθρον ζυγίζον 100 λίτρας. Ἀλλ' ἡ φήμη τοῦ δόκτορος Ρέ ἀνυ-ψώθη πρὸ πάντων τὸ 1853—1854 ἔτος, διὰ θα-λασσίον τινὸς περιστατικόν. Σταλεῖς παρὰ τῆς Ἀγ-γλικῆς κυβερνήσεως ὅπως ἀποπερατώσῃ τὴν ἐπιθεώ-ρησιν τῶν ἀκτῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, συννητῆθη μετὰ τῶν Ἑσκιμῶ, οἵτινες ἐπώλησαν αὐτῷ τὰ λεί-ψανα τοῦ Φραγκλίνου. Τούτου ἕνεκεν ἔλαβε τὴν ἀ-

μοιβὴν τῶν 300, 000 δραχμῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀποφασισθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν σκο-πὸν τοῦτον. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἦτον ἀναντιρρό-τω· ἡ κινδυνωδεστάτη καὶ ἡ οὐσιωδεστάτη ἀφ' ὅ-σας ποτὲ ἐπεχειρήσθῃ ὁ ἀτρόμητος οὗτος θαλασσο-πόρος, διότι διήλθεν ὁλόκληρον χειμῶνα ἄνευ πυ-ρὸς, κοιμώμενος μετὰ τῶν συνεταίρων του ἐντὸς οἰκίσκων κατεσκευασμένων ἐπὶ πάγου, ἐνδεδυμέ-νος μὲ δέρματα ἱππελάφου, ὅτε ἡ θερμοκρασία ἦτο 35 βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενικοῦ. Κατὰ τὸ διά-στημα τῶν ἐκστρατειῶν του ὑπολογίζεται ὅτι διέ-τρεξεν εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας διὰ λέμβου περὶ τὰ 6000 μίλια, περιπατήσας ἵσον ποσὸν μιλίων ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ προσέθεσεν εἰς τὸν γῆινον χάρ-την 1700 μίλια ἀγνώστου γῆς. Τοιοῦτον ἐπιχεί-ρημα ἀπαιτοῦν σπανίαν γενναϊότητα, καὶ καρτε-ρίαν, καὶ στερήσεις, καὶ κινδύνους καὶ φρόνησιν, ἀ-νέλαβεν εἰς μόνος ἄνθρωπος.

Περὶ δὲ τοῦ δόκτορος Κέν, θέλομεν ὁμιλήσει προσεχῶς. Δ. Ν. Μ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΝ

ΚΟΠΕΝΑΓΗ.

—ο—

Τὴν 11 τοῦ λήξαντος Ἰουνίου ἐτελέσθη ἐν τοῖς ἀνακτόροις Χριστιανοβούργου ἡ ἐπέτειος γενικὴ συνεδρίασις τῆς Β. ταύτης ἐταιρείας ὑπὸ τὴν προε-δρίαν τοῦ κλεινοῦ καὶ Μεγαλειστάτου βασιλέως τῆς Δανίας Φρεδερίκου τοῦ Ζ', παρ' οὗ κηρυχθεῖ-σαις τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ἀνέγνω ὁ γενι-κὴς αὐτῆς γραμματεὺς καὶ σύμβουλος τῆς ἐπικρα-τείας Κ. Κάρολος Κ. Ράφνος σύντομον ἐκθεσιν τῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καταστάσεως, καὶ τῶν διαφό-ρων πράξεων τῆς μνησθείσης ἐταιρείας, παρουσιά-σας συγχρόνως καὶ τινὰ ἀντίτυπα ἐκ τῶν ἀναλώ-μασι τῆς ἐταιρείας ἐκδοθέντων τὸ 1857 πονημά-των, ὡς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἑγγλωσσῶν συνταχθὲν *Lexicon poeticum antiquae linguae septentrio-nalis*, τὸν Ἀρχαιολογικὸν τῆς Ἀρκτου ἀτ. λαντα, τὰ χρονικά τῆς τε Ἀρχαιολογίας καὶ Ἱστορίας τῆς Ἀρκτου, ἐν οἷς σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἀξιολογός τις διατριβή, περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν προδρόμων ἢ αἰθουσῶν καλουμένων τῶν γιγάντων, συνταχθεῖ-σης ὑπὸ τοῦ μουσοτρόφου Μεγαλειστάτου βασιλέως τῆς Δανίας, τοῦ καὶ κλεινοῦ προέδρου τῆς ἐται-ρείας. Ἀκολουθῶς ἡ Α. Μ. παρουσίασε τὸ ἐσχά-τως ἐκδοθὲν παρ' αὐτῆς σύγγραμμα, περὶ τῶν ἐν τῷ ναφ τοῦ Ριγστέδου βασιλικῶν τάφων, προσ-θεῖσα ἐν συντόμῳ διαφόρους περὶ τούτων διασαφή-σεις· εἶτα ὡμίλησεν ἐν ὀλίγοις καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τὴν

διεύθυνσιν καὶ δαπάνῃ αὐτῆς ἐνεργουμένων ἀνακα-φῶν ἐν τινι μνημείῳ τοῦ Ἱεργερσπίσου.

Ἀκολουθῶς λαβὼν τὸν λόγον ὁ παρὰ τῷ ὑπουρ-γείῳ τῆς παιδείας τμηματάρχης Κ. Ρεγενβέργος ἀνέφερε περὶ τινων βουνικῶν ἐπιγραφῶν ἀνακαλυ-φθεισῶν ἐσχάτως ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Δανιερε-κίας πλησίον τοῦ Βυστρυπίου· μάλιστα παρουσίασε καὶ τὸν ἀρχαιολογικὸν χάρτην ὅλης τῆς χώρας ταύτης, ἔχον γραφθὲντα ὑπὸ τοῦ τμηματάρχου Κ. Δρεϋέρου.

Ὁ Κ. Εὐρωπῆος ἐκ Φινλανδίας παρουσίασε δια-τριβὴν τινὰ περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Σαβοταζίας. Ὁ δὲ ἐκ Βρέμης Κ. Ἀδάμης τὴν περιγραφὴν δύο εἰκόνων σωζομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Πέ-τρου τῆς αὐτῆς πόλεως, παριστανουσῶν τῆς μὲν τὸν Ἐπίσκοπον Λινδερίχον ἀκμάσαντα τὸ ἔτος 841—847, τῆς δὲ τὸν Ἅγιον Ἀρχιεπίσκοπον Ἰννον ἀποβιώσαντα ἐν Βέρκῃ τῆς Σουηδίας ἐν ἔτει 936. Ὁ Κ. Ἐδβίνος Μ. Θόρσων, ὁ ἐπιχειρήσας ἐσχάτως ἐπιστημονικὴν περιήγησιν κατὰ τὰς Σλαυικὰς χῶ-ρας, ἔπεμψεν ἐκ Πράγας καὶ Κρακοβίας πρὸς τὴν ἐ-ταιρείαν διαφόρους ἀρχαιολογικὰς καὶ περὶ γλώσ-σης πληροφορίας, περὶ ὧν ἔγεινεν ἐν τῇ συνεδριά-σει λόγος.

Καὶ ὁ Κ. Ράφνος προσέθετο ὅτι, μετὰ τὴν ἐκ-δοσιν τοῦ παρ' αὐτοῦ δημοσιευθέντος συγγράμμα-τος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Antiquitates Americanae*, ἀπήντησεν ὅτι ὁ Ἀραβὺ γεωγράφος Ἀβὺ Ἀβδὰ-λα Μωχάμεθ Ἐδρίζι, ὁ ἀκμάσας τὴν 10. ἑκατον-ταετηρίδα, μνημονεῖ μέρη τινὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἰδίως τὴν Καρολίαν, τὴν Γεωργίαν καὶ τὰς Φλω-ρίδας, ἃ ὀνομάζει Ἰρλανδέχ Ἑλ-Καλπιράχ ἥτοι μεγάλην Ἰρλανδίαν, ὡς ἐκάλουν αὐτὰ καὶ οἱ Σκαν-διναυοί.

Ἐπὶ τέλους ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐπεραίωσε τὴν συνεδρίαν προσκαλέσας εὐμενῶς τὰ διάφορα αὐ-τῆς μέλη ἵνα ἐπισκεφθῶσι τὴν ἰδιαίτην αὐτοῦ ὀ-πλοθήκην· εὐχρευσθῇ μάλιστα καὶ νὰ συνοδεύσῃ αὐτὰ ὁ ἴδιος καὶ νὰ χορηγήσῃ διὰ ζωῆς τὰς ὑπὸ διαφόρων ζητηθείσας διασαφίσεις καὶ πληροφορίας. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν φιλόμουσον τούτον Μονάρ-χην, τὸν διὰ τῆς παιδείας κοσμοῦντα ἐν μᾶλλον τὸ βασιλικὸν διάδημα.

Ι. ΔΕΚΙΓΑΛΛΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΒΑΛΛΑΡΙΤΟΥ.

—οοο—

Ἄν καὶ παρὰ πολλῶν ἐν Ἑλλάδι ἀνεγνωσθῶσι τὰ ποιήματα τοῦ Κ. Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου, καὶ ἐδημοσιεύθωσι περὶ αὐτοῦ εὐνοίαι τινες ἐπι-κρίσεις, ὅμως φρονούμεν ὅτι τὰ ποιήματα αὐτοῦ

δὲν κατέστησαν εἰσέτι ἀληθῶς δημῶδη παρ' ἡμῖν. Οἱ πλείστοι μάλιστα τῶν λογίων ὀλίγην εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα ἔδωκαν ἀξίαν, ἐνῶ οἱ ἀλλοδαποὶ λόγοι κρίνουσιν ἄλλως. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ποιήματα ταῦτα ἔτυχον σπουδαίας μελέτης παρά τινων κριτικῶν, ἐν οἷς ὑπῆρχε καὶ μία τῶν μεγίστων φιλολογικῶν ἐπιστημονικῶν τοῦ αἰῶνος τούτου, ὁ Κ. Τομαζέος. Δημοσιεύομεν ἐνταῦθα περικλήν ἐπιστολῆς τινος τοῦ γνωστοῦ Ἀμερικανοῦ ἑλληνιστοῦ Κ. Φέλτωνος, γραφείσης ἐκ Κερκύρας πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἀξιοσέβαστον φίλον ἡμῖν Κ. Χίλλ, ὅστις εὐχρησθήθη νὰ ἐπιτρέψῃ ἡμῖν τὴν δημοσίευσιν τῆς περικοπῆς ταύτης.

« Πιστεύω, λέγει ὁ Κ. Φέλτων, ὅτι ὁ Βαλαωρίτης εἶναι ἀληθὴς ποιητής. Ἐθέλῃθην ὑπὸ τῶν ποιημάτων του. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἀνέγνωσά τι ἀνάλογον ἀποπνέων οἷον εἰς δροσεράν τινα αὐραν, ἐπαγωγὴν καὶ πρωτότυπον. Καλλονή, χάρις, τρυφερότης καὶ ζωηρὰ φαντασία, ἕως πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ ἐνθουσιασμοὶ πρὸς τὰς ἡρώϊκας αὐτῆς πράξεις πᾶσι ἐρ' ὅλων τῶν στίχων, καὶ δίδει εἰς ἕκαστον τῶν ποιημάτων ἐκείνων ἀσυνήθην ἀφέλειαν καὶ ἀξιοπρέπειαν. Ὁ συγγραφεύς, νομίζω, ὑποπίπτει εἰς ἐν σφάλμα γράφων εἰς τὴν δημῶδη διάλεκτον τῶν Ἰονίων νήσων, ἥτις ἐφ' ὅσον ἡ ἐκπαίδευσις προβαίνει θέλει καταστῇ ἐν patois· διότι ἡ γλῶσσα τῶν ἐκπεπολιτισμένων θέλει εἶσθαι ἡ γλῶσσα τῆς φιλολογίας. Αἱ ιδέαι τοῦ Κ. Βαλαωρίτου ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ εἰσὶν ιδέαι ἐκπεπολιτισμένου ἀνδρός. Καταφανὲς ὑπάρχει ὅτι ἂν καὶ εἶναι κάτοχος τῆς διλέκτου ἐν ἧ' αἱ σκέψεις του ἤθελον φυσικῶς ἐκφράζεσθαι, μεταχειρίζεται ἐκ συστήματος ταύτην μόνον εἰς εἰδικὴν περίστασιν (ἐν τοῖς προοιμίῳ γεγραμμένοις εἰς καθαρεύουσαν γλῶσσαν). Οὐχ ἥττον ὁμῶς τὰ ποιήματα τοῦ Κ. Βαλαωρίτου θέλγουν τὴν καρδίαν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ τὸ ὄνομά του θέλει μένει ὡς ἀγαπητὸν μνημόσυνον. Οὕτω τοῦλάχιστον ἐφάνη ἐμοί. Θέλω μετὰ προσοχῆς μελετήσει πάλιν τὰ ποιήματα ταῦτα, ἀφοῦ ἐξαλειφθῇ ἡ πρώτη ἐντύπωσις μου. »

Εἰς τὴν σύντομον καὶ πρόχειρον ταύτην ἐπίκρισιν τοῦ διακεκριμένου Ἀμερικανοῦ φιλόλογου οὐδὲν προσέθετομεν. Ἐκκαστος δύναται νὰ κρίνῃ τὰς κρίσεις του ἐπ' αὐτῆς. Ὅπως δὲ ἴσως ἐκ τῆς κρίσεως ταύτης, γίνεται, ὡς μοι φαίνεται, ἱκανῶς δῆλον, ὅτι δὲν ἡπκτῆθημεν πολὺ εἰς τὴν κρίσιν ἡμῶν τὴν περὶ τῶν ὡν τοῦ Κ. Βαλαωρίτου ἐν τῇ Πανδῶρᾳ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΥΠΑΛΛΟΣ, υἱός.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ.

— 000 —

Τὸ ὑπὸ στοιχ. Α' ἀνήκει τῇ ἐξ Ἰταλίας

καταγομένη οἰκογενεῖα Λομβάρδη (Lombardi)· τὸ δὲ ὑπὸ στοιχ. Β' τῇ ἀγνώστου καταγωγῆς οἰκογενεῖα Φραγκοπούλου.

Ι. ΔΕΚΙΓΑΛΛΑΣ.

Α'.

Β'.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

— 00 —

Λονδίνον, 30 Ἰουλίου 1853.

Ἦλπιζα τὴν δευτέραν μου ἐπιστολὴν (*) νὰ σε γράψω ἐκ Παρισίων· καὶ ὁμῶς ταύτην θὰ λάβῃς διὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ταχυδρομείου· διότι ἐλθὼν εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας εὗρον προσφιλεῖ φίλον, ὅστις μεταβαίνων εἰς Ἀγγλίαν μετέβλεπε νὰ συτροφεύσω αὐτόν.

(*) Ἰδε φυλλ. 201, σελ. 229.

Εἰς Λονδίνον διέτριψα ὀλίγον, διότι ὁ φίλος μου, προσκεκλημένος ὑπὸ τοῦ δουκὸς Δ... ἀπῆλθε συμπαραλαβὼν με εἰς τὴν ἐξοχὴν του. Ποῦ νὰ σὲ διηγήθῃ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν Ἀγγλικῶν ἐξοχῶν; Ὅπως διὰ νὰ θαυμάσῃ τις τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὕτω διὰ νὰ θαυμάσῃ καὶ τὸ μεγαλεῖον εἰς ὁ νοσοῦντι διὰ τῶν ιδίων δυνάμεων ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐπισκερθῇ τὰς ἐξοχὰς τῶν Ἀγγλῶν. Ὑποθες, φίλε μου, οἰκίαν εὐρυτάτην καὶ πολυτελέστατα διασκευασμένην εἰς ἣν εἴμεθα προσκεκλημένοι περὶ τοὺς εἰκοσιν, ἔχοντες ἰδιαιτέρα δωμάτια,

καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα σου, ἀνετότερον μάλιστα ἢ σήμερον, ἴσως δὲν θὰ με πιστεύσεις καὶ ὁμῶς σὲ λέγω τὴν ἀλήθειαν. Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ μάθῃς, ὅτι τὸ φυτὸν αὐτὸ συντηρεῖται ἐντός δεξμενῆς πλήρους ὕδατος, ὅτι τὸ ὕδωρ τρέπει νὰ θερμίνεται ἀδιακόπως καὶ νὰ ἔχῃ θερμοκρασίαν 29 — 32 βαθμῶν, καὶ ὅτι ἡ δεξμενὴ πρέπει νὰ περιφράσσεται ἀπὸ αἰκίον υαλοσκεπὲς ἐπίσης θερμαινόμενον (*). Ὅτε εἶδον τὰς διπλὰς ταύτας θερμάνσεις γινόμενας χάριν ἐνὸς φυτοῦ, ἐνυμνήθην τὴν ἐν Λονδίῳ περίφημον ἐκείνην ὁδὸν

Βικτωρία ἡ βασιλική.

σκόλους κυνηγετικούς καὶ πυροβόλα διὰ θήραν, ἀμάξας, ὑπηρέτας καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος ἀναπαύσεως καὶ διατριβῆς. Ἠξέυρεις δὲ πῶς γίνεται ἡ θήρα; ἔχει εἰς τὰ βουνὰ καὶ τὰς πεδιάδας, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπεράντου παραδείσου ἡ κήπου τοῦ δουκὸς. Εἶναι δὲ τοσοῦτον ἐκτεταμένος, ὥστε ἀμυγδαλῶν ἔαν καὶ ὁ ῥωμαλεότερος τοὺς πόδας δύναται νὰ διατρέξῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας αὐτὸν πεζός.

Εἰς τὸν παραδῆσον τοῦτον εἶδομεν καλλιεργούμενον καὶ τὴν ἀμυγδαλίαν ἐκεῖνο φυτὸν τὸ καλούμενον Βικτωρία βασιλική, τοῦ ὁποῖου τὴν εἰκόνα σε στέλλω ἀντιγράφας αὐτὴν ἀπ' ἄλλου πρωτοτύπου. Πόσαι περιποιήσεις καὶ πόσαι δαπάναι γίνονται πρὸς διατήρησιν του! Ἐὰν σὲ εἴπω, ὅτι διὰ τῶν

τῶν ἀπόρων, ὅπου ἀπαντᾷς ἡμιγύμνους σχεδὸν ἀνδράς καὶ γυναῖκας! Καὶ ὁμῶς μὴ νομίζῃς ὅτι εἰς τοιαῦτα δαπανώμενοι οἱ πλούσιοι Ἀγγλοὶ δὲν φροντίζουν καὶ περὶ τῶν πτωχῶν· οὐδὲν ἴσως ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου περιέχει τόσα φροντιστήρια πενήτων ὅσα ἡ Ἀγγλία· ἀλλ' ἀπείρακτος ὁ πλῆθυσμός καὶ ἡ ἐργασία οὐχὶ πάντοτε πρόχειρος.

Ἀλλὰ τὸ ὠριότερον καὶ τῆς βασιλικῆς Βικτωρίας καὶ τοῦ παραδείσου καὶ τῆς ἐπαύσεως καὶ τῆς θήρας καὶ τῶν ἄλλων θαυμασιῶν ματαύσεων τάχα τί εἶναι; Δύο μικρά, ἐλάχιστα πράγματα ὡς πρὸς τὴν

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΑ. Περὶ Βικτωρίας τῆς βασιλικῆς ἔγραψεν ἐκ τινέων τῶν Πανδῶρα εἰς τὸν 1^{ον} τόμον αὐτῆς, σελ. 44.

μορφὴν, πρᾶξαλλόμενα πρὸς ὅλα ὅσα σὲ ἀνεμέτρησα, μέγιστα δὲ καὶ κραταιώτατα ὡς πρὸς τὴν δύναμιν μὲ τὴν ὁποῖαν ἰσχύουσι νὰ συνταράξωσι καὶ τὴν στῶικωτέραν τῶν ψυχῶν, τὴν ἐδικὴν σου πρᾶξεϊν ματος χάριν. Τὰ κατὰ τὴν μορφὴν μικρὰ ταῦτα πράγματα, μεγάλα δὲ κατὰ τὴν ἰσχύον εἶναι οἱ δύο μέλανες καὶ φλογεροὶ ὀφθαλμοὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ δουκός. Διὰ τὴν δυστυχίαν μου ἐφάνησαν ἔμπροσθέν μου, διότι εἶναι δυνατόν, αὐτῶν παρόντων, νὰ στρέψω εἰς ἄλλο τι τὴν προσοχὴν μου;

Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα ἔργα τῆς φύσεως τοῦτο ἀποδεικνύουσι πρᾶξαλλόμενα καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ μελουργήματα τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἔλαβεν μὲν οὗτος τὴν ἐξουσίαν νὰ γυνιμοποιῇ τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας ἐπλασεν ὁ Θεός, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ κατασκευάζῃ ἔργα ἵσα ἔστω καὶ πρὸς τὰ εὐτελέστερα τῆς θείας παντοδυναμίας.

Ἐρρώσο, φίλτατε, προσεχῶς θὰ σὲ γράψω καὶ ἄλλοθεν ἄλλα.

Δ. Μ.

ΣΧΟΛΙΚΑ.

Καθ' ἐκάστην ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰς ἡμετέρας ἐφημερίδας εἰδήσεις περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν τε δημοσίων καὶ ιδιουσυντηρήτων σχολείων. Ἐκ τῶν εἰδήσεων δὲ τούτων συμπεραίνωμεν ἐν γένει ὅτι ἡ ἐπίδοσις περὶ τὰ μαθήματα ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀξία λόγου, ἵσως δὲ καὶ υπερτέρᾳ τῆς πρῆφιν, διὰ τε τὴν ἀδιακόπως αὐξήσαν ὁρμὴν πρὸς τὴν παιδείαν, τὴν τε ἐπιμέλειαν τῶν διδασκάλων καὶ τὴν πρόνοιαν τῆς ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Ἀρχῆς. Ὅτι ἡ πρόνοια αὕτη ὑπάρχει ἀπὸ τίνος συντονωτέρᾳ ἢ ἄλλοτε οὐδεμία ἢ ἀμφιβολία. Πιθανὸν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν ν' ἀπαντῶνται προσκόμματα, οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀναπορεύτου ἀτελείας ἐκείνων προερχόμενα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ μέτρου τῆς ἱκανότητος τῶν ἐφαρμοζόντων, καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως πόρων, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων περιστάσεων αἵτινες ἀναγκάζουν κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν ἄλλ' οὐχ ἥττον εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ ἀνάγκαι ἐθεράπευθησαν, πολλὰ ἐρρυθμίσθησαν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, καὶ οὐκ ὀλίγα νέα σχολεῖα ἐτυστήθησαν. Μετὰ τῶν ἄλλων αἰτίων τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν ἐπίδοσιν κατελέξαμεν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν διδασκόντων καὶ τοῦτο εἰπόντες δὲν ἐνόησαμεν ὅτι πρότερον ἦσαν ἀμελεῖς, ἀλλ' ἡ ἐξουσία τὸ σπουδαϊκὸν τῶν ἐπαγγελλμάτων, τὸ διδασκαλικόν, εἶχε μᾶλλον περιφρονῆσαι καὶ διὰ τοῦτο χείροντες εἶδομεν αὐτὴν ἐκτιμήσαν ἐπὶ τέλους ὀρθώσαν τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, αἰσῆσαν τοὺς μισθοὺς καὶ ἄλλως ἀμείψαν τοὺς κήπους καὶ τὸν ζῆλον τῶν διδασκάλων.

Ἀλλὰ τὴν προσοχὴν τῆς ἐξουσίας ἐπικαλούμεθα πρὸ πάντων εἰς τὴν ἠθικὴν τῶν διδασκόμενων ἀγωγὴν καὶ πρὸς τοῦτο συνιστῶμεν ἰδίως εἰς τὴν προ-

σοχὴν αὐτῆς τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν ὁμιλίαν τὴν ὁποῖαν ἐξεφώνησεν ὁ Κ. Γ. Σουρίας ἐν Ἑρμουπόλει τὴν 9 Ἰουλίου τοῦ ἐνεστώτος ἔτους. Θέμα τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ ἔθετο ὁ σοφὸς γυμνασιάρχης αὐτὴν ταύτην τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν, ἵσως διότι βλέπει ταύτην πρᾶξεϊν μὲν καὶ μετὰ τὰ γράμματα τασσόμεν, ὡς ἐν γένει συμβαίνει σήμερον παρ' ἡμῖν. Κατ' ἔτος, λέγει προλογίζων, ἐκφωνοῦνται λόγοι περὶ διανοητικῆς καὶ συναισθητικῆς ἀναπτύξεως, περὶ δὲ τῆς ἠθικῆς ἐμπαρύδως. Καὶ ὅμως, προστίθεται, ἔνα εὐδαιμονισμὸς ἡ πατρις δὲν ἀρκούσι μόνον τὰ γράμματα, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ τοῦ ἀγαθοῦ γινῶσις καὶ ἡ ἐξίς τοῦ πράττειν αὐτό.

Ὁ ἄνθρωπος, λέγει ὁ Κ. Σουρίας, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὰ τρία ταῦτα· δικαιοσύνην, χρηστότητα καὶ εὐσέβειαν· ἀνευ τούτων τὰ γράμματα καθιστάνουσιν αὐτὸν πονηρότερον καὶ κακουργότερον ἢ ἂν ἦτο πάντῃ ἀμαθής. Πρέπει δὲ καὶ τὰ τρία νὰ εἶναι συντηγμένα διότι· α' ἐάν τις ἀρκῆται νὰ εἶναι μόνον δίκαιος, τί ποιεῖ; σέβεται μόνον τὰ τῶν ἄλλων δικαιώματα μὴ ἀδικῶν, καὶ θυσιάζει ἐκ τῶν ἰδίων συμφερόντων ὅσα δὲν ἀντίκεινται πρὸς τὰ τῶν ἄλλων δικαιώματα. β' Ἀλλὰ τὸ νὰ μὴ ἀδικῇ μόνον εἶναι μᾶλλον ἀρνητικὴ ἀρετὴ· πρέπει καὶ νὰ ἀγαθοεργῇ, καὶ ταύτην τὴν ἀγαθοεργίαν διδάσκει εἰς ἡμᾶς ἡ χρηστότης.

Ἡ δὲ εὐσέβεια; α' οὐ μόνον τὰ προσωρινὰ καὶ ἐπίγεια, ἀλλὰ καὶ τὰ αἰώνια καὶ οὐράνια τοῦ ἀνθρώπου συμφέροντα ἐξασφαλίζει, καὶ τὸν νόμον τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου ἐπικυροῖ καὶ στηρίζει, καὶ τὴν βούλησιν ἡμῶν μέχρις ἡρώϊσμου ἀνυψοῖ, ἐνισχύουσα ἡμᾶς νὰ ἀφροσιώμεθα εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ θυσιάζωμεν ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἑαυτοῦς τε καὶ τὰ προσφιλέστατα... Καὶ οἱ μὲν σοφοὶ νόμοι καὶ ἡ καθαρὰ ἠθικὴ εἶναι αἱ δύο στερεῖς ἀγκυραὶ, ἐφ' ὧν δύναται ἀσφαλῶς νὰ ὁρμῇ ἡ πᾶσα πολιτικὴ κοινωνία ἐν λιμένι, πνεύμασι σφοδρότεροις ἐκτεθειμένῳ, σκελῶν καὶ χειμαζομένῳ· ἡ δὲ θεοδιδασκασία ὁρμηκία εἶναι ὁ τηλεφωνὸς τῶν βίου πελάγους, τοὺς τρομεροὺς σκοπέλους ἐξωθουμένους πόρρωθεν προφαίνων ἡμῖν τὸν εὐδίων λιμένα τῆς σωτηρίας καὶ ἀκινδύνως κατὰγον εἰς αὐτά. »

Τοιαῦτα πρεσβεύων ὁ Κ. Σουρίας βεβαίως καὶ πράττει αὐτά, εἰ καὶ, ὅπως καὶ αὐτὸς ὀρθῶς λέγει, ἡ ἠθικὴ ἀγωγὴ εἶναι μᾶλλον ἔργον τῶν γονέων. α' Ἡ κατ' οἶκον ἀνατροφή ὑποστρωννύει στερεὰ τὰ θεμέλια, ἐφ' ὧν οἱ διδάσκοντες ἐποικοδομοῦσι τέλειον τὸν ἠθικὸν χαρακτήρα. »

Αὐτὰ ταῦτα φρονεῖ καὶ δικτηρεῖ, ὡς πληροφοροῦμεθα, καὶ ὁ συνάδελφος τοῦ Κυρίου Σουρίου, ὁ καθηγητὴς Ν. Πετρίδης.

Καθ' ἃ ἤδη ἀπὸ τοῦ λήξαντος Αὐγούστου π. ε. προεκλήρυνεν ὁ καθηγητὴς οὗτος, συνέστησεν οἰκοτροφεῖον, εἰς ὃ ἐφοίτησαν 20 νέοι, οἱ πλεῖστοι ἐκ τῆς ἐκτὸς Ἑλλάδος. Ἀπαντες δὲ οὗτοι συμφώνως τῷ προγράμματι αὐτοῦ ἐφοίτων μὲν εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ εἰς τὸ μετ' αὐτοῦ συνηνωμένον Ἑλληνικόν

σχολεῖον, ἐδιδάσκοντο δὲ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐντὸς τοῦ οἰκοτροφείου τὰ αὐτὰ μαθήματα, ὧν ἡκοῦντο καὶ ἐν τῷ Γυμνασίῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. Πετρίδου, ὑφ' ἐνὸς ἐτέρου συναδέλφου τοῦ καὶ τριῶν ἄλλων διδασκάλων, ἐπίσης ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκ τῶν προμνησθέντων 20 οἰκοτρόφων τρεῖς μὲν πρὸ τῶν γενικῶν ἐξετάσεων ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν καὶ δημοσίως ἐξετάσθεντες παρέσχον τρεῖς δειγμάτια τῆς εἰς τὰ διδασκόμενα μαθήματα ἐπίδοσεως. Τούτων δὲ ἐξ μὲν ἡρίστευσαν, οἱ δὲ λοιποὶ ὡσαύτως εὐδοκίμησαντες καὶ αὐτοὶ ἔλαβον βραβεῖας προδιεσχιστοῦ εἰς ἀνωτέρους τάξεις. Τοιαῦτα εἶναι τὰ εὐκατὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀδιαλείπτου καὶ συντόνου ἐπιτηρήσεως καὶ παιτρικῆς καθοδηγήσεως τῶν νέων εἰς τὸ στάδιον τῆς σπουδῆς καὶ τῆς ἠθοποιήσεως. Οὕτως οἱ νέοι χειραγωγοῦμενοι δὲν δύνανται νὰ ψεύσῃ τὰς προσδοκίας τῶν φιλοστόργων αὐτῶν γονέων, μηδὲ ἐπαυλῶντες εἰς τὰς πατρῷας ἐστίας νὰ προξενήσωσιν εἰς αὐτοὺς μεταμέλειαν δι' ἃς ὑπέστησαν πολυειδεῖς θυσιᾶς.

Συγχαίροντες λοιπὸν τῷ Κ. Πετρίδῃ ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει τῆς παρ' αὐτῷ ἐμπεπιστευμένης νεολαίας καὶ ἐπὶ τῇ ἀκριβεῖ ἐκπληρώσει τῶν ὑποσχέσεων του, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι αἰτίαι γενομένης τῆς ἀρχῆς αἴσιον ἔσται καὶ τὸ τέλος. Τὸ οἰκοτροφεῖον τοῦ Κ. Πετρίδου καθόλου μὲν ἐπωφελὲς εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν, πρὸ πάντων ὅμως εἰς τοὺς ἔξωθεν τῆς Ἑλλάδος ἐρχομένους νέους, καλλίστα συνιστᾶται καὶ βεβαίως πάντοτε θέλει παρέχει τὰς ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ νοητικῆς μορφώσεως τῶν παρ' αὐτῷ σπουδάζοντων νέων διὰ τὰ δύο μεγάλα πλεονεκτήματα, ἧτοι τὴν δημοσίαν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ οἰκοτροφείου συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον προπαιδεύσιν παρὰ πολλῶν καὶ περὶ τοῦ ἐπίσης ἐν Σύρῳ ἐμπορικοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀντωνιάδου διευθυνομένου. Ὁ Κ. Ἀντωνιάδης καταβάλλει ζῆλον πολὺν εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν νέων, ἀγωνιζόμενος ἀδιακόπως ν' ἀνδείξῃ τὸ σχολεῖον αὐτοῦ καταλλήλοτερον πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν συνεστήθη. Ὁ ἔμπορος ἔχει ἀνάγκην διαφόρων γλωσσῶν. Τοιαῦτα λοιπὸν διδάσκονται πρὸς τοὺς ἄλλους εὐστόχος εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον, καὶ μάλιστα ἡ Γαλλικὴ δι' ἣν μετεπέμψατο ἐπίτηδες διδασκαλὸν ἐξ Ἑλβετίας. Οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῷ μαθηταὶ καὶ διδασκαλίας καὶ περιποιήσεως συγχάνουσιν ἀξίας λόγου.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐμπορικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον θεωροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ τοῦ νεωστὶ συστηθέντος ἐν Γαλατσίῳ τῆς Ἀρκίας ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ὁμογενῶν. Οἱ Ἕλληνες, ἀπερχόμενοι εἰς τὰ ξένα ἔχον ἐμπορίας, ἐγκαταβιοῦσιν ἐκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διότι ἡ ἐμπορία πατρίδα ἔχει τὸ μέρος ὅπου πορίζεται πλεῖον κέρδη, καὶ ἀνατρέφουσι τέκνα ἐξ Ἑλλήνων μὲν καταγόμενα, ἀγευστα ὅμως μένοντα διὰ τὴν ἑλληνιστὶν σχολεῖον τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἧτις μόνη

καθιστᾷ καὶ τὴν καρδίαν Ἑλληνικὴν, καὶ ἀβεβαστον τρέφει ἐν αὐτῇ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην.

Τοῦτο αἰσθανθέντες οἱ ἐν Γαλατσίῳ συνέστησαν ἀδεία τῆς ἐγχωρίου ἐξουσίας ἐμπορικὸν ἐκπαιδευτήριον, τὸ ὁποῖον θέλουσι προοίσει καὶ διὰ πλουσίας βιβλιοθήκης καὶ ἄλλων ἀναγκαίων. Ὁ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν κανονισμὸς καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ ἀγγελία καταδεικνύουσι τὰς προαιρέσεις τῶν ὁμογενῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι ἰδίᾳ συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν ταύτην ὁ ἐκεῖ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος Κ. Γκιόνης, γόνος ἀγαθοῦ καὶ φιλόπατρις τῆς Ἰδρας, καὶ ὁ Κ. Κ. Ζαμάνης, νέος μουσοτραφής, χρηστός συμπολίτης καὶ ἐνθερμὸς τῶν καλῶν ζηλωτής. Μετὰ χαρᾶς ἄρα καὶ ἀγαλλιᾶσθαι προσαγορεύομεν τὸ παρὰ τὸν Ἰστρον ἐκπαιδευτήριον τοῦτο, καὶ ἐν χόρμῳ νὰ μιμηθῶσι τοὺς ἐν Γαλατσίῳ καὶ οἱ ἐν Ἰδραίῳ καὶ Ἰασιῳ καὶ Βουκουρεστίῳ ὁμογενεῖς! Ὁ Ἕλλην ὅπου καὶ ἂν εὕρεται ἡ ὁποιαδήποτε γῆν καὶ ἂν ἐκλέξῃ εἰς κατοικίαν δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ, ὅτι τὸ εὐγενέστερον καὶ ἐνδοξότερον τῶν προσόντων αὐτοῦ εἶναι ἡ καταγωγή του, καὶ ὅτι τότε μόνον τιμᾷ καὶ ἐκυτὸν καὶ τὴν πατρίδα ὅταν τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, καθωραῖζῃ καὶ διὰ τῆς προταποκτήσεως Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ αἰσθημάτων Ἑλληνικῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἱστορικαὶ πραγματεῖαι ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Μέρος Α'. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Λαζάρου Δ. Βιλαρά. Εἰς 8ον ἐκ σελ. 380.

Ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς τοῦ πονήματος τούτου εἶναι εἰς τῶν κυριωτέρων συντακτῶν τῆς Πανδώρας, ἀρκούμεθα εἰς μόνην τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου καὶ τὴν σημείωσιν τῶν ἐμπεριεχομένων. Ἀλλ' ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ δοξασταὶ τοῦ συγγραφέως, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι αἱ πραγματεῖαι αὐτοῦ ὠφέλειαν πολλὴν θέλουσι παρέχει καὶ πρὸς τὸν φιλαναγνώστην, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸν διερευνῶντα ἐπιστημονικώτερον τὰ περὶ τῆς ἡμετέρας ἱστορίας.

Ἐν τῷ γυν δημοσιευθέντι πρώτῳ Μέρει περιέχονται αἱ ἀκόλουθοι πραγματεῖαι.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ὅλην ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν φυλῶν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη.

Κορίνθου ἄλωσις ὑπὸ τοῦ Μομφίου.

Ῥωμαίων πολιτεία πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ῥωμαίων πολιτεία πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Σλαυικαὶ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις ἐποικήσεις.

Α'. Ἀραξαγαλαῖσις τῶν περὶ τοῦ ἑσπέρου.

Β'. *Περὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ πρώτη τῶν Σλαβικῶν φυλῶν ἐποικίσις εἰς τὴν Πελοπόννησον.*

Τὸ δὲ μετ' ὀλίγον ἐκδοθησόμενον δεύτερον Μέρος θέλει περιλάβει τὰς ἀκολουθοῦσας πραγματείας:

Οἱ τελευταῖοι εἰκονομάχοι.

Ἐξήκοντα ἔτη τῆς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ιστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ πρώτη σταυροφορία, μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ὅλην τῶν σταυροφοριῶν ἱστορίαν.

Μιχαὴλ ὁ Χωνιάτης, ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν (ἐν τῇ 12 καὶ 13 ἑκατονταετηρίδι).

Καὶ προσέτι ἄλλας τινὰς πραγματείας καὶ βιογραφίας, ἀναγομένας ἀπ᾽ αὐτὰς εἰς τὴν Μέσσην ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἰδοὺ δὲ πῶς ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὴν ἐκδοσὶν τῆς συλλογῆς ταύτης.

α' *Ἐπιχειρήσας νὰ συνάψω εἰς ἓν καὶ νὰ δημοσιεύσω τὸ δεύτερον τὰς διαφόρους ἱστορικές πραγματείας, ὅσας ἀπὸ πεντεκαίδεκα ἐνιαυτῶν ἐξέδωκα εἴτε εἰς ἴδια φυλλάδια, εἴτε ἐν περιοδικῶς συγγραμμάσιν, ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ ὑποδείξω τὰς ὑποθέσεις τῶν πραγματειῶν τούτων, ἵνα ἐξηγηθῇ τίνος ἕνεκα δὲν ἐθεώρησα ἀναφελῆ τὴν ἐκ νέου αὐτῶν δημοσίευσιν. Ὀλίγαι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀνάγονται εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, καταλαμβάνουσαι μικρὸν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ νῦν ἐκδιδομένου πρώτου μέρους· τὸ δὲ λοιπὸν τούτου ἡμῖς καὶ ἅπαν τὸ δεύτερον μέρος, περιλαμβάνει πραγματείας ἀναφερομένας εἰς τὴν μέσσην ἡμῶν ἱστορίαν. Τοσοῦτον δὲ ὀλίγα εἶναι τὰ περὶ τῶν χρόνων ἐκείνων τῆς ἱστορίας ἡμῶν γραφέντα εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ὥστε, οἰαδήποτε καὶ ἂν θεωρηθῇ ἡ ἀξία τῶν προκειμένων πραγματειῶν, ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὡς ὅλως δι' ὅλου ἄχρηστος. Ἡ σύνταξις γενικῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀξίας τοῦ ὀνόματος τούτου, θέλει διὰ πολλοὺς λόγους βραδύνει ἔτι παρ' ἡμῖν, μάλιστα ὡς πρὸς τὸ μέρος αὐτῆς τὸ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας· ὅθεν εἰδικαί περὶ τῶν χρόνων τούτων πραγματεία διττῶς πως δύναται, νομίζω, νὰ θεωρηθῇ χρήσιμος· τὸ μὲν ὡς διευκρινῶσαι ἐν ἐλλείψει τοῦ ὅλου μέρη τινὰ τῆς ἀγνωστοτέρας ἐκείνης ἐποχῆς τῆς ἱστορίας ἡμῶν, τὸ δὲ ὡς δυνάμεναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον νὰ ὑποβοηθήσωσι τὸ ἔργον τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἡ μᾶλλον τῶν μελλόντων νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν τῆς ὅλης ἱστορίας σύνταξιν.*

β' Αἱ ἀνὰ χεῖρας πραγματεῖαι ἐκδίδονται ἤδη ἀπαρἀλλάκτως σχεδὸν ὅπως καὶ τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθησαν· εὐαρίθμους τινὰς περὶ τὸ λεκτικὸν ἐπεχείρησα διορθῶσαι καὶ ἔτι ὀλιγωτέρας περὶ τὸ πραγματικόν· ὅχι διότι δὲν ἐνόμισα κατ' ἀμφοτέρω αὐτὰς δεκτὰς πολὺ πλεονέστερον βελτιώσεων, ἀλλὰ διότι αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι ἄλλαι ἐργασίαι μου δὲν με ἐπέτρεψαν τὴν ἐπιμελεστέραν αὐτῶν ἀναθεώρησιν. Κυρίως ἄρα εἰπεῖν δὲν πρόκειται περὶ δευτέρας αὐτῶν ἐκδόσεως ἀλλὰ περὶ μετατυπώ-

σεως· συνάψας δὲ αὐτὰς σήμερον εἰς ἓν, οὐδόλως ἀξίω ὅτι διὰ νέας ἐπεξεργασίας ἔλαβον νέα εἰς τὴν εὐμένειαν τοῦ κοινοῦ δικαίωματα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποβλέπω εἰς τὴν εὐμενῇ διζίωσιν ἧς ἔτυχον αὐταὶ ὅτε κατὰ πρῶτον ἐδημοσιεύθησαν. »

ΒΙΒΛΙΑΚΑ.

—ooo—

Ἀξιότιμε φίλε!

Ἐκπληρῶ τὴν ὑπόχρεσίν μου πέμπων ὑμῖν ἀκριβῆ κατάλογον, ἐν ᾧ περιγράφονται οἱ τίτλοι, τὸ σχῆμα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων οὐκ ὀλίγων βιβλίων, μὴ ἀναφερομένων ἐν τῷ Καταλόγῳ τοῦ Κ. Παπαδοπούλου Βρετοῦ, τὰ πολλὰ τῶν ὑπολῶν, εἴτε διὰ τὴν ἐκδοσιν, εἴτε διὰ τὸ περιεχόμενον, εἶναι σπανιότατα καὶ πάντῃ ἀγνωστά τοις πλείστοις τῶν λογίων. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ τῶν βιβλίων τούτων, ἅτινα μόνος ἐγὼ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διαστήματι ἠδυνήθην νὰ συλλέξω, δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅποσα ἄλλα ἤθελον γερῆ γινωστά, ἂν καὶ ἄλλοι εἰς τὸ τοιοῦτον ἐθροφίλῃς ἔργον ἀσχολούμενοι, ἤθελον προθυμοποιηθῇ νὰ κοινοποιήσωσι διὰ τῆς Πανδώρας τὰς ἐπιγραφὰς ὅσων ἐντυγχάνουσι βιβλίων, μὴ ἐμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ ἐξημένῳ καταλόγῳ.

Εἰς τὴν σημείωσίν μου ἐτηρήθη ἀπαράλλακτος τῶν πρωτοτύπων ἡ γραφή.

Ἐν Κερκύρᾳ, 3 Αὐγούστου 1858.

Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

Αἱ τρεῖς λειτουργίαι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν Προηγιασμένων. — Εἰς 8ον. Σύγκειται ἐξ 28 φύλλων, ἄνευ τῆς δι' ἀριθμῶν σελιδώσεως.

Σημ. Ἐν τῷ ἀντιτύπῳ ὅπερ ἔτυχεν νὰ ἴδω λείπει τὸ πρῶτον φύλλον, εἰς δ' ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ σσημένη ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου, ὁ τόπος ὅπου ἐτυπώθη, τὸ ἔτος καὶ ὁ τυπογράφος· ἀλλ' ὅλα ταῦτα γίνονται γνωστὰ ἐκ τῆς ἐν τῷ κρυσπέδῳ τῆς τελευταίας σελίδος ἐπιγραφῆς, ἐχούσης οὕτως· « Τέλος τῶν γ' λειτουργιῶν τοῦ Θεοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τῶν Προηγιασμένων, διορθωθεῖσων παρὰ Θεοφάνους Ἱερομονάχου Κυπρίου Λογαρά. Ἐνετίησιν, παρὰ Χριστοφῶ τῷ Τζανέτῳ. ἀφοῦ. »

2. Βιβλίον τοῦ Μάϊος μηνός, περιέχον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἅπασαν ἀκολουθίαν. Ἐνετίησιν. Παρὰ Πέτρου υἱοῦ τοῦ ποταί Χριστοφῶρου τοῦ Τζανέτου. ἀφ' ἡ. — Εἰς φύλλον· συνίσταται δὲ ἐκ φύλλων 60 ἄνευ τῆς δι' ἀριθμῶν σημειώσεως.

3. Βιβλίον τοῦ Ἰουνίου μηνός, περιέχον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἅπασαν ἀκολουθίαν. Ἐνετίησιν. Παρὰ Πέτρου υἱοῦ τοῦ ποταί Χριστοφῶρου τοῦ Τζανέτου. ἀφ' ἡ. — Ἐχει φύλλα 64.

4. Βιβλίον τοῦ Ἰουλίου μηνός, περιέχον τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἅπασαν ἀκολουθίαν. Ἐνετίησιν. Παρὰ Πέτρου κτλ. ἀφ' ἡ. — Φύλλα 76.

5. Βιβλίον τοῦ Αὐγούστου μηνός κτλ. ἀφ' ἡ. — Φύλλα 88.

6. Μὴν Σεπτεμβρίου οὕτως. Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται Ἐνετίησιν παρὰ τῶν κληρονόμων Χριστοφῶρου τοῦ Τζανέτου, ἀναλώμασι μὲν τοῖς αὐτοῦ, ἐπιμελείᾳ δὲ καὶ ἐπιδιορθώσῃ Γεωργίου Ἱερῶς Βλαστοῦ Κρητός, τοῦ ἐπονομαζομένου Πουνιαλέτου. Ἐτεῖ ἀπὸ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας ἀφ' ἡ. — Φύλλα 102.

7. Μὴν Ὀκτωβρίου οὕτως. Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται κτλ. ἀφ' ἡ. — Φύλλα 102.

8. Μὴν Νοεμβρίου οὕτως. Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται κτλ. ἀφ' ἡ. — Φύλλα 127.

Ἐν τῷ κρυσπέδῳ δὲ τῆς τελευταίας σελίδος ὁλων τῶν ἀνωτέρω Μηνιῶν ἀναγινώσκεται ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή·

« Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται Ἐνετίησιν παρὰ τῶν κληρονόμων Χριστοφῶρου τοῦ Τζανέτου, ἀναλώμασι μὲν τοῖς αὐτοῦ, ἐπιμελείᾳ δὲ καὶ ἐπιδιορθώσῃ Γεωργίου Ἱερῶς Βλαστοῦ Κρητός, τοῦ ἐπονομαζομένου Πουνιαλέτου. Ἐτεῖ ἀπὸ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας. . . » Ἐὶ ἔτος δὴλ. ὅπερ εἶναι σσημισμένον καὶ ἐκ τῷ προμετωπίῳ.

9. Μὴν Ἰανουαρίου οὕτως. Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται κτλ. ὡς τὰ ὑπ' ἀριθ. 6, 7 καὶ 8. ἀφ' ἡ. Εἰς δὲ τὸ τέλος· Ἐνετίησιν παρὰ Πέτρου υἱοῦ τοῦ ποταί Χριστοφῶρου τοῦ Τζανέτου ἀφ' ἡ. — Φύλ. 138.

10. Μὴν Φεβρουαρίου οὕτως. Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται κτλ. ὡς τὰ πέντεσρα προηγούμενα, ἀφ' ἡ. — Ἐν τῷ τέλει δὲ· « Τὸ παρὸν βιβλίον τετύπεται Ἐνετίησιν παρὰ Πέτρου υἱοῦ τοῦ ποταί Χριστοφῶρου Τζανέτου, ἀναλώμασι μὲν τοῖς ἐκ' αὐτοῦ, ἐπιμελείᾳ δὲ καὶ ἐπιδιορθώσῃ Γεωργίου Ἱερῶς Βλαστοῦ Κρητός, τοῦ ἐπονομαζομένου Πουνιαλέτου. — Φύλλα 77.

11. Μὴν Σεπτεμβρίου οὕτως. Τετύπεται παρὰ Φραγκίσκῳ τῶν Ἰουλιανῶν, ἀναλώμασι καὶ διορθώσῃ κυροῦ Ἐμμανουὴλ τοῦ Γλυζουίνου. Ἐπὶ ἀπὸ τῆς ἐνσάρχου Οἰκονομίας τοῦ Κῦ καὶ Θῦ καὶ Σ; ἡμῶν Ἰῦ Χῦ, ἀφ' ἡ. — Εἰς τὸ κρυσπέδον δὲ τῆς τελευταίας σελίδος· « Ἐτυπώθη ἐν Βενετίαις παρὰ Φραγκίσκῳ τῶν Ἰουλιανῶν, ἀφ' ἡ. — Περιέχει φύλλα 108, οὐδεμίαν φέροντα σελίδωσιν.

Εἰς τὴν ὀπισθεν τῆς προμετωπίδος σελίδα ὑπάρχει ἐπιστολὴ τοῦ περιφανοῦς Ἀντωνίου Ἐπαρχοῦ τοῦ Κερκυραίου φέρουσα τὴν ἐρεξῆς ἐπιγραφὴν· « Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιερεὶ κυρίῳ Διονυσίῳ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, τῷ κηδεμόνι καὶ ἀντιλήπτορι τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, Ἀντώνιος ὁ Ἐπαρχος ἐν Κυρίῳ χαίρειν. »

12. Τριαδικὴ Ὀκτόηχος, ἐν ᾗ εἰσὶ γεγραμμένοι κανόνες κθ', οἱ μὲν ὀκτὼ πρὸς τὴν Παναγίαν Τριάδα, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ὧν οἱ

μὲν εἰσὶ ποιήμα Ἀγαπίου Μοναχοῦ, οἱ δὲ ἐτέρων παλαιῶν Διδασκάλων, καὶ ὑπ' αὐτοῦ διορθωθέντες καὶ τυπωθέντες οἰκείως αὐτοῦ ἀναλώμασιν εἰς κοινὴν ὠφελείαν. Ἐνετίησιν, ἀφ' ἡ. Παρὰ Ἀνδρέᾳ τῷ Ἰουλιανῷ. Πουλιέται κοντὰ εἰς τὸν Πόντε τοῦ ἁγίου Φαντίνου. — Εἰς 8ον. Σύγκειται ἐκ φύλλων 59 οὐδεμίαν φέροντων σελίδωσιν.

13. Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, ψαλλομένη τῇ γ' τοῦ Ἀπριλλίου μηνός· ἐκτυπωθεῖσα διὰ δαπάνης καὶ ἀναλωμάτων Κωνσταντίνου Τζάνε τοῦ Ῥηθυμναίου, τοῦ ἐπιλεγόμενου Μπουνιαλέ, τοῦ Εἰκονογράφου. Ἐνετίησιν, ἀφ' ἡ. Παρὰ Ἀνδρέᾳ τῷ Ἰουλιανῷ. — Εἰς 8ον. Σελ. κ'.

Σημ. Ὁ συγγραφεὺς Ἐμμανουὴλ Τζάνε ἀφιερῶ τὴν ἀκολουθίαν ταύτην τῷ Μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας Μελετίῳ Χορτακίῳ, πρὸς δὲν ἀφιέρωσε καὶ τὴν κατὰ τὸ 1671 τυπωθεῖσαν αὐτοῦ ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Γοβδελαᾶ.

14. Ἀκολουθία τῆς ἁγίας καὶ θεοστέπτου Βασιλίσσης Θεοδώρας, τῆς ποιησάσης τὴν Ὀρθοδοξίαν, ψαλλομένη τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνός. Συνθεθεῖσα παρὰ Ἐμμανουὴλ τοῦ Ἱερῶς τοῦ Τζάνε, λεγομένου Μπουνιαλέ, τοῦ εἰκονογράφου, ἐφημερίου ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῶν Ῥωμαίων τοῦ ἐν κλειναῖς Βενεταῖς, καὶ τυπωθεῖσα διὰ δαπάνης καὶ ἀναλωμάτων ἐνὸς θεοσεβεστάτου χριστιανοῦ. Ἐνετίησιν. Παρὰ Ἀνδρέᾳ τῷ Ἰουλιανῷ ἀφ' ἡ. — Εἰς 8ον. σελ. ιδ'.

Σημ. Ἀφιερῶται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως α' τοῖς περιβεβητοτάτοις καὶ ἐντιμωτάτοις ἀρχαῖς καὶ συνδίοις τῆς θεοφρονητικῆς Κερκύρας.

15. Αἱ θεαὶ καὶ ἱερεῖς Ἀκολουθίαι Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν ἀποστόλων μετὰ Κερκύρας τῆς βασιλίδος καὶ παρθενομήτορος, Ἀρσενίου τε Κερκύρας Μητροπολίτου, ἁγίων πολιούχων καὶ προστάτων πόλεως καὶ νήσου Κερκύρας. Ἀξίως ἀφιερῶσθαι τῷ ἐξοχωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀμβροσίῳ τῷ Γραδενίῳ, παναιδεσιμωτάτῳ ἡδὴ Κυδωνίας Πρωτοπαπᾷ, νῦν δὲ πανοσιωτάτῳ Καθηγουμένῳ τῆς περιήμου νήσου Κερκύρας, μελλιρρότῳ Ἱεροκλήρῳ, ἀνδρὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς διαλέκτους πολυμαθεστάτῳ καὶ τῆς γαληνοτάτης τῶν Ἐνετῶν Ἀριστοκρατείας ὑπερτίμῳ Γιβλιοφύλακι. Ἐνετίησιν, ἀφ' ἡ. Παρὰ Ἀνδρέᾳ τῷ Ἰουλιανῷ.

Ἐκίστη ἀκολουθία φέρει ἰδιαιτέραν σελίδωσιν· Καὶ ἡ μὲν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος συνίσταται ἐκ σελίδων λβ', ἡ τῶν ἁγίων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου ἐκ σελίδων ιθ', καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου ἐκ σελ. κ'. Εἰς τὸ τέλος δὲ ὑπάρχει· « Ὑπόμνημα τοῦ ὑπερφύου θάυματος γεγονότος διὰ τῆς ἁγίας καὶ σεβάσμιας εἰκόνος τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς σμίας εἰκόνος ἐπὶ τῷ ἐξωρυθέντι ἀδίκῳ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ παραδόξῳ ὁμματοθέντι, » συγκείμενον ἐξ ζ' σελίδων.

Συγγραφεὺς τῶν ἀνωτέρω ἀκολουθιῶν εἶναι ὁ Κερκυραῖος Νικόλαος Βούλγαρις· ἡ πρὸς τὸν Τρα-

δενίγον ὅμως ἀφιερωτική ἐπιστολή εἶναι γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ συγγραφέως Χριστοδούλου τοῦ Βουλγάρως, Ἀρχιμανδρίτου μὲν τότε, βραδύτερον δὲ χρηματίσαντος Πρωτοπαπᾶ Κερκύρας.

Ἐκρίνα καλὸν νὰ ἐκθέσω ὁλόκληρον τὴν ἐπιγραφὴν τῶν σπανίων τούτων ἀκολουθίων, διότι ὁ Κ. Παπαδόπουλος (ἀριθ. 106) ἀναφέρει αὐτὴν ἀτελῆ καὶ συντετμημένην.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΑΝΔΩΡΑ.

—000—

ΤΑΜΒΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΓΛΟΥ. Ὁ Λόρδος Σ. * * γνωστότατος διὰ τὸ ιδιότροπον τοῦ χαρακτήρος του, ὑπῆγεν ἐσχάτως εἰς ἐν τῶν μεγαλητέρων ἐργουστάσιων ἔνθα κατασκευάζονται κυρίως ἀντικείμενα πολυτελείας.

— Ἐπιθυμῶ, εἶπεν εἰς τὸν ἀρχιεργάτην, νὰ με κατασκευάσετε μίαν ταμβακοθήκην, ἥτις νὰ ἔχῃ ἐπὶ τοῦ σκεπασμάτος τὴν πρόσοψιν τῆς οἰκίας μου.

— Εἰκολώτατον, ἀπήντησεν ὁ ἀρχιεργάτης, ἀρκεῖ μόνον νὰ με δώσετε τὸ σχέδιον τῆς οἰκίας.

— Βεβαίως, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐπιθυμῶ νὰ φαίνεται εἰς τὴν εἴσοδον καὶ εἶδος φωλεᾶς ἐν ᾗ νὰ ὑπάρχῃ σκύλος.

— Καὶ αὐτὸ εὐκόλως γίνεται, ἀπήντησεν ὁ ἀρχιεργάτης.

— Ἐπιθυμῶ πρὸς τούτοις, ἐξηκολούθησεν ὁ Λόρδος, ὥστε, διὰ τινος μηχανισμοῦ, εὐθὺς ὅτε θεωρεῖ τις τὸν σκύλον ἀσκαρδαμυκτί, οὗτος νὰ ἐμβαίνειν ἀμέσως εἰς τὴν φωλεάν του, καὶ νὰ ἐξέρχεται ὅταν μόνον παύῃ νὰ τὸν παρατηρῇ.

Ὁ ἐργάτης προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Ἀγγλου ἐταστικὸν τὸ ὄμμα, ὡς διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἐν ᾗ ἦτον εἰς τὰς φρένας του. Ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ὠμίλει σπουδάζων ἐννόησεν ἀμέσως, καθὼ νοήμων, ὅτι ἡδύνατο νὰ ὠφελθῇ ἀπὸ τῆς περιστάσεως, διὸ καὶ ἀπήντησεν.

— Ἡ παραγγελία σας, κύριε, εἶναι δυσκολωτάτη· μία τοιαύτη ταμβακοθήκη εἶναι δαπανηρωτάτη, διότι θέλει τιμηθῇ χιλίας κορώνας (7. χιλ.δρ.)

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, θέλω σὰς πληρώσει τὰς χιλίας κορώνας.

— Λοιπὸν, Κύριέ μου, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς θέλει εἶναι ἐτοίμη, καὶ θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὰς τὴν φέρω ὁ ἴδιος.

Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ ἀρχιεργάτης ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Λόρδον Σ. * *

— Ἰδοὺ ἡ ταμβακοθήκη, κύριε.

Ὁ δὲ Λόρδος λαβὼν εἰς χεῖρας καὶ ἐξετάσας αὐτήν.—Βλέπω, εἶπε, τὴν οἰκίαν μου μεθ' ὧν τῶν παραρτημάτων, καθὼς καὶ τὴν φωλεάν τοῦ σκύλου πλησίον τῆς πύλης, ἀλλὰ δὲν βλέπω καὶ τὸν σκύλον.

— Δὲν παραγγέλνατε, Μιλόρδε, ἀπεκρίθη ὁ ἐργάτης νὰ χάνεταί ὁ σκύλος ὅταν τὸν βλέπῃ ἄλλος;

— Μάλιστα.

— Καὶ νὰ ἐπανερχεταί ὅταν δὲν τὸν βλέπῃ πλέον;

— Βεβαίως, τὸ εἶπα.

— Λοιπὸν, ἐπανελάθεν ὁ ἐργάτης, ἐπειδὴ ταύτην τὴν στιγμὴν τὸν βλέπετε, ὑπῆγε καὶ ἐκρίθη εἰς τὴν φωλεάν του. Βάλετε τὴν ταμβακοθήκην εἰς τὸ θυλάκιόν σας, καὶ ἀμέσως θὰ ἐξέλθῃ.

Ὁ Λόρδος σκεφθεὶς ὀλίγον εἶπε.—Πολὺ καλὰ. Καὶ θέσας τὴν ταμβακοθήκην εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐπλήρωσεν εἰς τὸν ἑξυπνον ἐργάτην τὰς χιλίας κορώνας.

ΠΟΛΥΦΟΡΕΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. Ἐν Λονδίῳ ὑπάρχουσι σήμερον ὑπὲρ τὰ 800 πολυφορεῖα (omnibus) διατρέχοντα τὴν πόλιν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· ἐξ αὐτῶν 595 ἀνήκουσιν εἰς γαλλικὴν τινα ἐταιρίαν. Τὰ 595 ταῦτα πολυφορεῖα διέτρεξαν ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος τοῦ Ὀκτωβρίου 222,770 μίλια, καὶ μετέφεραν ὄχι ὀλιγοτέρους τῶν 92,000 ἐπιβατῶν. Ὑπολογίζοντες ὅτι τὸ ἐπίλοιπον τεταρτημόριον τῶν πολυφορειῶν τοῦ Λονδίνου μετεκόμισεν ἐπιβάτας κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, εὐρίσκομεν ὅτι μετέφεραν ἐν ὅλοις 1, 115,000 ἐπιβατῶν. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπαριθμῆσιν ἦτο 2, 362, 000 ὥστε σχεδὸν τὸ ἡμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τούτου ταξιδεύει μὲ πολυφορεῖον ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος. Τὰ πολυφορεῖα ταῦτα σύρονται ὑπὸ 6, 225 ἵππων· ἕκαστος δὲ ἵππος τρεῖς σχεδὸν 12 μίλια τὴν ἡμέραν. Ἡ ἡμερησία δαχὴν ἑκάστου ἵππου εἶναι δρ. 2, 90, ἄρα ἡ τῶν 10 ἵππων οἵτινες ἀπαιτοῦνται δι' ἕκαστον πολυφορεῖον, εἶναι δρ. 29, 65 καθ' ἑκάστην. Αἱ ἄλλαι δαπάναι, οἷον ἵπποστασίων, τροφῆς, πετᾶλων κτλ. ἀναβιβάζουσι τὸ ποσὸν τούτοις δρ. 36, 65 καθ' ἐβδομάδα.

Οἱ ἀμαξήλαται, ἵπποκόμοι καὶ ἄλλοι ὑπηρεταὶ τῆς ἐταιρίας ταύτης εἶναι 2, 300, πληρωνόμενοι ἀπὸ δρ. 4, 20 μέχρι 8 τὴν ἡμέραν. Τὰ 595 πολυφορεῖα τρέχουσιν ἐξήκοντα ἐξ διαφόρων διευθύνσεων, τὰ δὲ ἐβδομαδιαῖα ἔσοδα ὧν ἀναβαίνουν εἰς δρ. 324, 875, εἰ καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐλαττωταὶ κατὰ 10—15, 000, δρ. καθ' ἑκάστην ὅταν ᾖναι πολλὴ ὕγρασία. Τὰ εἰσοδήματα τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῶν παντοφορειῶν τούτων δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα, διότι δι' ἀδείας καὶ φόρους ἔλαβε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ τὸ 1,000,000 δρ. πληρωθεῖσιν εἰς διόδια εἰς τοὺς διαφόρους ὁδοὺς τὰς ὁποίας τὰ παντοφορεῖα ταῦτα διατρέχουσι.

—000—